

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile neprimite nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anușuri:
în Viena: M. Ducas, Heinrich
Schulek, Rudolf Mosse, A. Oppel-
Nachfolger; Anton Oppel, J.
Dawner, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Kisksten Bernai; în
București: Agence Havas, Suo-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoigi & Leemann.
Proștii inserțiilor: o seriă
garmonă pe o colână 6 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagină a 3-a o
seriă 10 cr. s'eu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

NUMĂR DE DUMINECĂ 25)

„Gazeta” ieșe în săptămână di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și strălătaie:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la d. colectorii.
Inserțiunile pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30: etagi
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
s'eu 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 139. — Anul LIX.

Brașov, Duminecă, 23 Iunie (5 Iulie)

1896.

Din cauza sfinței s'erbătorii diarul nu va
apăre până Marți seara.

Dați în carne vie!

Dacă în vre-o provincie a impe-
riului otoman s'ar fi întâmplat un
măcel și o v'ersare de sânge atât de
ingrozitoare, precum este cea s'evir-
șită în contra Românilor dela Meha-
dica, în 24 de ore totă Europa ar
fi fost avisată prin telegrame și ca-
sul ar fi dat motiv la gândiri seriose
asupra stărilor îngrijitoare din acea
provincie.

La noi se întâmplă altfel.
Sunt de ce de zile trecute, de când
fl'orea poporului român din comuna
Mehadica a căzut victimă furiei și
s'elbătăciei deslănțuite a unor gen-
darmii unguresci și scirea despre un
asemenea cas revoltător nu numai
că n'a p'etrus peste granițele țării,
d'ér nici măcar publicul dela noi n'a
fost informat cum se cuvine despre
cele petrecute. Nu s'a dat până acum
din partea conducătorilor grănițeri-
lor români din ținutul Caransebeșului
nici o împărțășire esactă despre cele
întemplate la Mehadica, care se fiă
basată pe cunoștința de cauză și
împrejurări, și pe informațiuni luate
în mod nemijlocit la fața locului.

Credeam, că de-ar fi chiar în
meș de nopțe, ba de-ar fi chiar și
morți de jumătate, la o veste atât
de ingrozitoare conducătorii români
din Caransebeș se vor ridica din
așternuturi, vor ține numai decât
sfături frățești cu toți Români cu
carne din localitate și vor lua în
pripă cele mai grabnice m'asuri, cău-
tând a informa lumea prin scrisori
și telegrame, mergând la fața locu-
lui pentru a studia cazul cu martori
și în toate am'ănuntele, m'angăind pe
popor și făcându-l să cunoască, că
mai sunt omenii în lume, cari se in-
teresază de s'orțea lui și că în
fața cruderelor m'asuri de terorizare
mai p'ote conta la sprijinul cui-va

Așa înțelegem noi chiămarea
unor adev'erați conducători ai po-
porului, așa am fi așteptat noi să
facă și Români fruntași dela Ca-
ransebeș.

D'ér ce d'icem? Ori d'oră nu Ro-
mâni dela Caransebeș sunt aceia,
cari cu câte-va s'eptem'ani înainte se
t'erau prin pavil'ioanele expoziției „mil-
lenare” dela Budapesta, fraternisând
cu adversarii nostri, umilindu-se ca
nise sclavi și s'arutând tălpile ace-
lora, ale căror organe de siguranță
trag ađi fără de nici o s'f'elă în car-
nea viă a ț'eranilor grănițeri din
Caras-Severin?

Cum am și put' aștepta, ca
nise cărturari români, cari au dat
dovedi atât de triste de decanța lor
morală și națională, să fiă în stare
a se găsi la înălțimea chiămării,
când e vorba de-o ap'erare a popo-
rului român față cu asupritorii s'ei.
Preoții, dascalii și ceilalți inteligenți
români din Caransebeș și jur, cari
au amăgit poporul și l'au ingenun-
chiat inaintea adversarului, ducen-
du-l pe la expoziția dela Budapesta,
privescă acum la Mehadica și vadă,
cum sciu stăpânii să r'esp'lătescă umi-
lirile lor!

Cele ce s'au petrecut acum cu
grănițerii români dela Mehadica, al
căr'or cas îl descriem pe larg mai
în jos, nu sunt de altm'intealea lucru
nou. V'ersarea de sânge dela Feldru,
dela Scăriș'ora etc. ne este încă în
pr'ospetă memoriă, év casuri de cru-
dime și barbaria, s'evirșite de gen-
darmii față cu poporul nostru, avem
de înregistrat ap'rope în fie-care di.

Dați în carne vie! Ac'osta este,
cum se vede, lozinca, ce s'a dat gen-
darmilor unguresci, cu scop, ca să
bage frică și spaimă în popor, ca
să nu mai c'uteze a cărti în contra
ap'ăsărilor și nedreptăților nesf'irșite,
ce trebuie să le îndure din partea
uneltelor puterei.

Cu cât mai mari sunt asupririle
și cu cât mai tristă și de nesuferit

e starea, în care se află poporul, cu
atât mai mult crește și terorismul,
prin care stăpânitorii vor să înăbu-
șescă glasul și să sugrume ori-ce
mișcare în sinul lui.

Din scirile contra-dic'etore, ce
s'au r'espândit asupra măcelului dela
Mehadica, reies două lucruri cu si-
guranță: întâi, că e vorba de
mari plângerii ale poporului față cu
organele administrative și cu pri-
marul; a doua, că gendarmii au în-
trebuițat arma și au tras foc asu-
pra locuitorilor fără să fi fost ata-
cați de aceștia și numai cu scop,
de-ai sili să înceteze cu plângerile
lui contra primarului etc.

Pentru ca solgăbirii unguresci
să p'otă cu ori-ce preț susține pe
spinarea poporului din comunele ro-
mâne uneltelor lor, cum sunt notarii,
primarii etc., cari să servescă inte-
reselor de maghiarizare și de partid
ale celor dela putere, trebuie să se
folosescă de forță brutală și să
c'eră dela gendarmi să dea în carne
vie, fără de-a mai ține s'eamă de nimic.

E trist, d'ér aici am ajuns și
aici stăm sub „părint'escă” oblăduire
ungurescă. Ca să-și acopere barbaria
și s'elbăt'ecia, organele ei din Caras-
Severin, după măcelul înfricoșat, mai
trage pe omeni și la r'espundere pen-
tru „r'evrățire” și-i bagă în temniță.

D'ér mai că nici nu p'ote fi alt-
fel, când conducătorii își uită așa
de mult de marea și s'fânta îndat-
torire, ce o au în tot cazul și în
tote împrejurările, de-a fi veghiătorii
și ap'ărătorii credincioși ai poporului.

Din România.

Cu privire la situațiunea poli-
tică internă a României. foia ofi-
ciosă ungurescă „Kel. Ért'esitő” pri-
mesce din Bucuresci următoarea te-
legramă, pe care o reproduc toate
foile unguresci:

Opoziția, ca și partida guvernamen-
tală recunosc de-o potrivă, că situațiunea

nu mai e de susținut. Văt'eamarea, ce 'i s'a
făcut bisericei naționale prin depărta-
rea cu forța a Metropolitului-primat, a sdruncinat
cu mult mai tare situațiunea guvernului,
decât ca să mai p'otă trece mult timp fără
ca să aibă urmări.

La meetingul conservatorilor, ce s'a
ținut zilele din urmă, a luat parte elita
cetățenilor. Și din provincie a sosit forțe
multe în capitală. A fost interesant, că
Catargiu, conducătorul partidului, s'a pro-
vocat la aceea, că încă în 1861, pe tim-
pul principelui Cuza, au depus din post pe
Metropolitul de-atunci; pe timpul acela el
a fost raportorul afacerii în cameră și ra-
portul său a fost de-ajuns, ca numai de-
cât să aducă cu sine căderea cabinetului.
Take Ionescu a atacat într'un mod forțe
vehement guvernul d'icend. că a compro-
mis din nou ț'era.

În aceeași di și partidul guvernamen-
tal a ținut un meeting, unde și-a ridicat
cuvântul și ministrul-președinte Sturdza.
Modul înș cum el s'a exprimat asupra ges-
țiunii, este esențial deosebit declarațiunile
lui de mai înainte, prin care a voit să jus-
tifice depunerea Metropolitului. Inainte gu-
vernul și presa lui a susținut, că fostul
primat este un apostat, un hoț și că s'a
aliat cu ucigași, acum însă Sturdza a d'is,
că pentru aceea a trebuit să lipsescă pe
Metropolit de demnitatea lui, pentru-că
pofta de gloriă personală o punea mai pe
sus de sinod și de puterea guvernului.

Partidul guvernamental a recunoscut
însuși situațiunea critică, în care a ajuns
guvernul; ce-i drept, guvernul a însărci-
nat pe Mărzescu, vice-președintele sena-
tului, ca să înc'epă tratările de pace cu Me-
tropolitul, d'ér Metropolitul a respins cu
hotăr'ire ori-ce încercare. Procesul pentru
calumnia, pe care Metropolitul l'a intentat
contra „Voiiței Naționale”, diarul minis-
trului-președinte, de sigur va descoperi lu-
cruri, cari vor produce senzații.

În sinul guvernului se și consideră
ca sigur, că după deschiderea din Septem-
v'ie a camerei, ministrul-președinte va fi
silit ași da dimisiunea. Se d'ice, că urmașul
lui va fi prințul Ghica, președintele Sena-
tului, d'ér el ar put' constitui numai un
minister de transacții și e întrebare, dec'ă
ar fi ore în stare, să restabil'escă liniștea,
de'orece la agitațiunea estra-ordinară a spi-
ritelor nu în puțină m'asură contribuie și
faptul, din ce în ce mai evident, că văt'ē-
marea făcută bisericei naționale a fost de
mult pregătită și încă intriga a fost pusă
la cale din palatul institutului „Propaganda
Fide”, ale căreia fire se înt'elnesc unele cu
altele în mâna cardinalului Ledochovski.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Susana cea nebună.

Nu fiți păgânii la inimă, omeni
buni; nu luați în bătaia de joc pe
biata Susana cea nebună, că și ea-i
zidirea lui Dumneșeu, ca și voi. Și
ea nu-i de vină, dec'ă ađi e cum e!
Voia lui Dumneșeu a făcut-o cum
e și nu tot-d'euina a fost ea așa.

Ei, hei! S'o fiți v'edut odată,
acu's 30 și mai bine de ani, n'ați fi
luat-o 'n bătaia de joc și copii voș-
tri n'ar striga acum după ea. D'ér
ađi nu-i, cum a fost odată; ađi e
babă sbărcită, cărunță, zdrențuită,
cu capul plecat în pământ, cu băta
într'o mână și cu straița de-a um'ér.
Umblă pripită, tot mogorojind din
gură, tot certându-se cu copiii de pe
uliță și cu fetele și cu feciorii, și cu
toți omenii.

D'ér ea nu face nim'eni nici un
r'eu, dec'ă omul îi dă pace; d'ér dec'ă
cine-va o n'căjesece, atunci injură și
blastemă cât o ia gura: „Fire-ai de
ris la lume! Ardă-ți focul capul și
n'êravul!” și alte multe injurături și

blăst'eme de felul acesta aruncă asupra
celora, ce nu-i dau pace. Trăesce
din cerșit, de ici cap'etă o bucată
de pâne, de colo o lingură de lapte,
or'i ceva fiertură; muierea ceea-i dă
o haină veche, cealaltă-i face așter-
nut de pae într'un unghiu al casei,
și așa trăesce de pe o di pe alta,
certându-se cu copii satului și po-
vestind cu drag ceea ce are la inimă
tuturor femeilor, cari vr'eu s'o as-
culte.

Povestea ei e scurtă, d'ér o spune
pe di și de de ce și de două-deci de
ori, încât toți o sciu acum de-a ros-
tul: „Vine amuși din cătane Pavelul
Onului, vine de bună s'eamă, c'am
făcut pentru el măt'anii pe-o cupă
de grâu, și cum sosesece, cum mă ia,
mergem colo la popa Ursu, ne cu-
nună și apoi să ved' veseliă!”

Atâta-i totă povestea ei, care o
scie ađi totă împregiurimea. Și nu-i
modru să nu o scie, că de trei-deci
de ani la toți o spune, căți vr'eu s'o
asculte, și o ascultă cele muieri, și
o îmbună: Va veni, Susana, colo la
t'omnă, că atunci vin feciorii din că-
tane. Apoi ea se bucură și ride, și

ride de se mai înădușesece rid'end;
totă roșesce și-i es lacrămile de ris.
Apoi pl'ecă să se gate, să nu o afe
Pavelul Onului negătată. Vara se
pune la p'ărău, se spală, se scaldă,
iși spală rufele, le întinde pe ț'er-
mure și până se uscă tot cântă:

Frunză verde bobule
Ia-m'ê-'n brațe dorule
Și mă treci dealurile!
Pe unde-s cătanele!
Treci-m'ê pân' la Brașeu,
C'acolo-i și badea meu,
Cu pană verde 'n ciacău.

D'ec'ă cineva-i strică atunci voia
cea bună, dec'ă o conturbă, atunci
se infuriază și începe: Da nu-ți poți
păđi calea! Fire-ai de ris la lume și
la ț'eră! Ardă-ți focul capul și n'ê-
ravul!”

*

Inainte de asta cu vre-o trei-
dec' și mai bine de ani, nu era în
Corabia și jur fată frum'osă ca Su-
sana lelii Sânzâiana. Ea trăia nu mai
cu m'asa într'o căsuță a clejii, sub
biserica, pentru care făcea la popa

Ursu câte-va zile de lucru la sapă,
or'i la secere, or'i la plivit în grădină.
Că de unde venise în Corabia lelea
Sânzâiana, cine a fost tatăl Susanei
și din ce trăiau ele, asta nimenea
nu scia de bună s'eamă. Lelea Sânzâ-
iana veni în Corabia când era Su-
sana ca de 4—5 ani și cum veni,
umblă 2—3 zile prin sat, apoi o
puse popa Ursu în casa clejii, cea
de sub biserică și acolo au ședut
ele până se făc' Susana fată de mă-
ritat. Cum se aședă lelea Sânzâiana
în sat, de loc îi merse vestea, că
scie bine căuta pe stele:

O stea, o stea,
Tu scii os'enda mea.

Ba că scie da de noroc și că-i
mare descântătoare pentru tot felul
de bole. Așa, trăind ea cu Susă-
nica ei în căsuța clejii, era des cău-
tată de cele muieri, una venia cu
o olă de lapte: Fi bună, lele Sânzâ-
iană, ved' ce amar îi este băia-
tului estuia al meu, că așa sare prin
somm și vorbesce-'n laturii! — „O fi
căđut în cel spăriat”, d'icea lelea Sânzâ-
iana, „adă o cămășuță de-a lui s'ei

Măcelul dela Mehadica.

Din comuna românească Mehadica, în comitatul Caraș-Severinului, am primit la începutul săptămânii acesteia o soire grozavă, care a produs în sinul tuturor Românilor o mâhnire și indignațiune mare. *Vre-o 37 de Români, între cari doi copilași și trei femei, au fost împușcați din partea gendarmilor ungurești*, murind unii dintre ei numai decât, ér alții fiind greu răniți.

Fiind-că nenorocitul popor român din Mehadica nu are, cum se vede, nici în comuna sa și nici măcar prin apropiere omenii cu carte și cu inimă, cari să-și țină de datorință a sări în apărarea lui măcar prin câte-un raport fidel și amănunțit, pe care numai decât să-l fi trimis diarelor noastre naționale, astfel ne-am vădit siliți până în ziua de astăzi a ne mărghini la reproducerea unor sciri luate de prin diarele ungurești, parte dela anumiți corespondenți români din Caransebeș, cari însă nici ei n'au fost la fața locului pentru a-și primi informațiunile în mod nemijlocit, ci au scris numai după cum au auzit dela alții.

Constatând cu durere această păcătoșă din partea Românilor fruntași din acele părți, lăsăm să urmeze o scurtă descriere a celor întâmplare, după datele, ce le-am putut culege din alte foi:

Măcelul s'a întâmplat în ziua de 26 Iunie st. n. În aceea zi fu trimis la Mehadica un slujbaș unguresc, ca să ia în seamă lucrările făcute în izlasul comunal din partea a 20 capete de famillă. Totodată însă s'au trimis la Mehadica și nisece gendarmi din Orșova, deore-ce poporul era foarte iritat asupra primarului, George Urzchiatu, despre care se dicea, că este un trădător al cauzei lor drept. S'a mai întâmplat apoi, că tocmai atunci venise un urloier, care cerea să i-se plătescă delă fi-care famillă câte 10 or. pentru curățirea hornurilor. Dér poporul plătise banii aceștia primarului, care însă, cum se vede, i-a păpat el și nu i-a dat urloierului.

Aflând de asta, poporul s'a năcăjit și mai mult și s'a dus cu micu mare la casa comunală, unde sosise și solgăbirul Dellevan, un tiner cam ușuratic de minte, rugându-se de acesta cu palăria în mână, ca să-i scape de acel primar ticălos și să le dea un alt primar, Solgăbirul însă, în loc de a-i mulcomi, le striga: *va rămâne primar acela, pe care-l vrău eu!*

Intr'aceea o femeie se aruncă asupra porții, vrând să intre, ca să descopere „domnilor“, cari erau încuiați în casă, nisece fărădelegi ale primarului, pe cari le scia ea. Pórta însă deschidându-se, o aripă a ei lovi pe locotenentul de gendarmi peste piciorul stâng. Atunci locotenentul eși la uliță și, după ce locitorului Petru Șandru îi tăia cu sabia o urechiă și o parte din pielea capului, comandă „*foe!*“ Gendarmii

descărcară atunci puscile asupra mulțimei, căți-va au căzut numai decât morți la pământ, mulțimea o luă la fugă în ruptul capului, gendarmii fugiră după ei impușcând mereu, până când își isprăviră patrónenele din magazinul puscilor. Strada rămase roșă de sângele răniților. Economul Dumitru Șandru a fost ucis de trei glónțe. *Cu totul au fost împușcați 37 de omeni*, între aceștia și 3 copilași și trei femei, cari se re'ntorceau tocmai atunci dela munca câmpului.

Unii spun, că dintre cei împușcați au morit 7, alții că au murit 13 inși. Afară de doi inși, *toți celalți sunt împușcați dela spate și încă la o depărtare de 300—500 pași.*

Ba nici atâta n'a fost de ajuns. După ce văduvele și mamele ucișilor se duseseră să ude cu lacrimile lor cadavrele celor morți, *gendarmii le au alungat cu patul pus cei dela locul de jale.*

La început unele foi ungurești avură nerușinarea de-a înfățișa lucrul astfel, ca și cum Români s'ar fi răsculat cu cöse și cu ciomege, aruncând totă vina asupra lor, ba pe gendarmii ucișii îi laudau pentru „bravura“ și „vitejia“, cu care au săvârșit acest măcel hoheresc. De-atunci încöce însă foile ungurești tac, făcându-se a nu ști și a nu vedé nimic, numai ca să nu fiă silite a dice vre-o vorbă bună pentru apărarea cauzei Românilor măcelăriți.

Ce-i mai revoltător, asupra Românilor din Mehadica s'a adus miliția din Caransebeș și ómenilor li-se fac cheltueli, cari vor duce comuna la sapă de lemn. Scirile mai noue spun, că *s'a început o persecuțiã crudă în contra Românilor, 15 locuitori din Mehadica au fost legați în lanțuri și trimiși în Teregova și de aci la Caransebeș, între baionetele a 5 soldați și 10 gendarmi.*

Principele Nichița în Belgrad.

Visita, ce a făcut-o la Belgrad marele om al micului stat Muntenegru este adusă din partea presei dela noi în legătură cu idea unei *federatiuni a statelor balcanice*. Cum-că visita principelui muntenegrean la Belgrad își are însămnătatea sa politică necontestabilă reese dealtmintrelea și din modul peste măsură simpatio și entusiast, cu care presa Slavilor de mędă-și întâmpină această visită.

Din 1878, de când Serbia s'a liberat de jugul turcesc, încă n'a călcat principe muntenegrean pe pământul ei, deși tot așa n'a călcat nici regel sârbesc pe pământul Muntenegrului. De când Serbia a devenit stat independent, Muntenegru în tot-déuna a privit cu un fel de temere asupra ei și acesta a fost cauza, că între popórele acestor două țeri, deși după rasă și origine înrudite de-aprópe, a esistat în tot-déuna un fel de ură, când mai mare, când mai mică.

Serbia în tot-déuna s'a provocat la

drepturile sale istorice, pętrunsă de credință, că în cele din urmă totuși ea va fi aceea, care va restabili vechiul imperiu sârbesc. Muntenegrinii din contră, erau mândri pe faptul, că nici-odată n'au fost supuși dominațiunii turcesce și de aceea pretindeau să aibă ei rolul conducător.

Răsboiți cu tóte acestea n'a isbucnit nici-odată între aceste țeri. După liberarea Serbiei, s'au făcut din partea acesteia încercări în diferite rânduri de-a căștiga amicitia Muntenegrinilor, ba pe timpul principelui Mihail Obrenović lucrurile au ajuns așa departe, încât Danilo, prințul muntenegrean, a adresat acestuia o scrisóre, în care se dicea: „*În ce privește realizarea aspirațiunilor sârbesci, îți cedez d-tale rolul conducător și eu voi fi mândru, decât îți voi pute fi de ajutor.*“

Dér după asta Mihail Obrenović n'a mai stat mult pe tronul Serbiei, fiind atât el, cât și Danilo asasinați. Sub regele Milan s'au rupt din nou raporturile emicale dintre Serbia și Muntenegru. Din momentul, în care fiica mai mare a principelui Nichița s'a căsătorit cu Petru Karagheorghievici, moștenitorul de tron sârbesc, Milan, devenise atât de gelos față cu Muntenegru, încât, decât un supus sârb ar fi cutezat să pună piciorul pe pământul Muntenegrului, putea fi dinainte sigur, că la re'ntórcerea acasă va fi dat în judecată ca un trădător de patriã. Tot așa unui Muntenegrean nu-i era permis să petreacă pe pământul sârbesc mai mult ca 5 zile.

După aceste raporturi încordate acum, sub regele Alexandru al Serbiei, se face primul pas de apropiere între aceste popóre surori. De aceea se dá atâta importanță visitei dela Belgrad a principelui muntenegrean Nichița, de aci se aplică și entuziasmul și primirea extra ordinară, ca i-s'a făcut acestuia pe pământul sârbesc.

La prânzul, ce l'a dat Regele Alexandru al Serbiei în onórea prințului Nichița acesta a ridicat un toast, în care a vorbit de unirea poporului sârbesc din ambele țeri (Serbia și Muntenegru) sub egida amicului puternic dela mędă-nopte, cu scop ca acest popor să-și redobândescă tot ce este a lui și se propășescă pe cărarea culturii și a civilizațiunii. Se crede, că prințul Nichița a avut în vedere Bosnia și Hertegovina, „când a vorbit de redobândirea a tot ce este al Sârbilor.“

Prințul muntenegrean a mai vorbit și de legăturile frătesce cu Bulgaria. Scim că nu de mult prințul Bulgariei a fost și el óspele regelui Alexandru la Belgrad, unde s'a serbat frățietatea sârb-bulgară, ér acum e vorba să męrgă prințul Nichița al Muntenegrului la Sofia. Tóte aceste visite împumutate au de țintă alianța sêu confederațiunea numitelor state slave balcanice sub protectoratul Rusiei, de aceea lumea politică urmăresce toti pașii principilor din Balcani cu cel mai viu interes.

Esamene la sate.

Sudriași-Jupani, Iunie 1896.

Am luat parte la esamenul din Sărăzani. Această comună este reședința notariatului cercual; școala sêu mai bine dis sala de învățământ e prea mică față cu numărul copiilor obligați de-a cerceta școala de tóte zilele. Esamenul s'a început după amăzi prin cântarea în cor a rugăciunii: „*Bine ești cuvântat, Christóse*“ etc., după care a urmat esaminarea. Prezenți au fost 16 elevi numai. Ca învățator servește de 29 de ani d-l *Stefan Badiu*. Conspectul despre materialul propus din tóte obiectele de învățământ n'a fost bine compus. Pe viitor ar trebui să se conformeze cu privire la conspect-articolului „*În ajunul esamenelor*“ publicat în „*Gazeta Transilv.*“ de Duminecă Nr. 18. Scolarii au scris fórte frumos de esamen, un semu acesta, care dovedesce, că decât d-l învățator și-ar fi dat truda și la celelalte obiecte, ca la predarea scrierii, atunci rezultatul esamenului ar fi fost pe deplin mulțămitor, dér așa nu pot să mă esprim mulțămitor despre esamen.

Las' că nu s'a propus tot materialul din tóte obiectele de învățământ, dér au fost multe obiecte, din cari nu s'a propus nimic, ca istoria, gramatica etc. și și ce s'a propus nu s'a esplicat așa, precum trebuie și precum suntem în drept a aștepta dela un învățator cu tact și rutină pedagogică. Esamenul a fost slabuț de tot. Pe viitor aștept mai multă diligență dela d-l învățator și nu numai eu, ci tot nómul românesc.

Ce se ține de esamenul din comuna Bârna, acesta a fost și mai slab. Comuna acesta are vre-o 80 numere, anul acesta a fost fără învățator. Veneratul Consistor din lipsa de învățator; a substituat pe învățatorul din comuna Sărăzani, fiind aprópe una de alta. Învățatorul substituat a ținut când a putut și cum a putut prelegeri, de aceea nici nu-i fac nici o imputare pentru nereușita esamenului, neavând timpul necesar pentru de-a pute face vre-un spor.

În 28 Maiu s'a ținut esamenul la școala din Pogănesci, unde au asistat, afar' de comitetul parochial și epitropia și d-l notar de cerc Abraham și d-l Voianovicu, mare proprietar de pământ, Sârb de naționalitate, om bun și de trebă. Aici funcționează de un an și trei luni învățatorul *Vasile Miși*. Și aici a lipsit conspectul despre materia propusă din obiectele de învățământ, precum și protocolul de clasificățiune. Elevii au fost împărțiți în 2 clase. Esamenul s'a început la 8 óre a. m. prin cântarea în cor a rugăciunii „*Împérate cereșe*“. Rugăciunile au fost recitate bine. Se vede, că n'au fost învățate numai mecanic, ci au fost predate de esplicările de lipsă. Dér nu tot așa de bine a succedea

descânt și țiu-oi da nisece buruiene culese din Diua crucii, să-l afumi și nu i-a fi nimica“. Altă muiere venia cu o legătură de făină de grâu: *Lele Sânzâiană, óre ce póte fi cu copila mea, că arde ca-n foc, și o dóre réu capul? — „O fi deochiată, sê-raca, adă o ólă cu stropi dela móră sê-i descântăm.“* Altă muiere aducea un blid mare plin de urdă: *Lele Sânzâiană, cu Todoru-meu nu-i bine, nu mănâncă, nu bea, nu dórme, tot oftéză prin somn, pierre de pe picioré! Óre ce amarul l'o fi ajuns! — „O fi călcat în urmă de fată bętrână, cotânganul; adu-mi o lécă de pęr de al lui și o chiotóre dela că-mașa lui cea de sêrbători, i-om descânta, țiu-oi da ceva de afumat și i-a trece!“*

Și tot așa era la lelea Sânzâiana, de diminęta până sêra, veniau și mergeau muierele ca la móră, și nici una nu eșia nemângăiată, nici una nu se întorcea acasă fără nădejde, dér nici una nu-i călca casa cu mâna gólă, astfel că ea, deși nici găina

n'avea la casă, dér nu i se ciunta făina și smântâna, laptele și urda și cașul, și câte și mai câte, tot pentru povețe bune, pentru sfaturi înțelepte, pentru descântecele de tot felul și pentru buruiene adunate din Diua crucii.

Așa trăia lelea Sânzâiana, mai cinstită, mai căutată și mai pe odihnă decât un popă. Rar o vedeai la lucru, mai numai când făcea zilele popii pentru casă, altcum tot p'acasă făcând de mănecare pentru ea și pentru copilă, torcând într'un caier, ierna de cânepă și vara de lână, ori împungând într'o cusătură. Dér avea cele de lipsă pentru traiu, nime n'o vede pe la vecini după împrumut, nici-odată nu i se ciunta făina, lemnele și de dulcele. Vestea îi merse până n cale de trei zile, giur împregiur și era tot mai căutată și tot cu mai mare încredere alerga lumea la ea, mai cu semă muierele.

Dér trecând din vrimile, creșcea și Susânica, ca din apă, ba se făcu Susana întregă, lucra tot lucrul și

juca n tot jocul. Apoi, cum era Susana leli Sânzâiana celei fermecătoare, cum era frumoasă și drăcósă, o jucau tot feciori aleși, de-o parte că le era dragă, ér de altă parte că se temeau, să nu se supere lelea Sânzâiană, asupra lor, căci precum scia multe fermece de bine, tot așa póte că scia și fermece de cele rele, cari schimosesc pe om, îi trag gura la urechiă, ori îl pórtă nebun pe cele deluri.

P'acele vrimii în Corabiă cel mai mare gazdă era Onu lui Afrim, un bogat sgârcit și avea numai un fecior, pe Pavel. Când s'apucă Pavel holteiaș, atunci s'apucă și Susana fecioriță. Și se întâlneau ei, ca tinerii, mai la o clacă, mai la sedetóre, mai la joc, și glumiau și jucau, până odată Pavel simte nu sciu ce, ca un fior plăcut, trecându-i prin inimă. Și din minuta aceea numai pe Susana o juca în tot jocul, numai lângă ea se aședa în șeșetóre, și,

când îl trimetea tată-so după ómeni la lucru, mai întâiu pe la ea abătea: „*Tu, Susana, o dis tata, că poți veni mâne la noi la sapă, secere?*“ ori ce lucru era. Ér Susana nici-odată nu dicea, că nu póte, de aceea ea, de primăvéra până tóamna, mai mult mânca dintr'un blid cu Pavel, decât cu mă-sa, că într'o brazdă cu el și lucra.

Lui Onu i plăcea de Susana să o aibă în brazdă, că sapa ea ori-ce bărbat, de la secere nu o întrecea nici o femeie. Apoi cât era diulița nu-i mai sta gura n loc, tot cânta; în veci n'o vede-i supérată, lucra dela inimă și cânta dela inimă; din asta pricină lui badea Onu îi plăcea de Susana, ér fiind și frumoasă, Pavel numai nu se omora de dragul ei.

Așa trecură vre-o patru ani de-a rândul, că fecierii noștri cu 15 ani se învață a lucra și a juca, ér fetele cu 13—14 sciu tot lucrul și tot jocul și tóte horile.

Prin sat se vorbea mult despre acești doi tineri. Unii diceau una,

menul și cu privire la celelalte obiecte de învățământ. Sototind neajunsurile, cu cari s'a luptat învățătorul și mai ales, că școala în urma permutării fostului învățător a rămas închisă mai un an de zile, rezultatul obținut în împrejurările de față a fost în-cât-va multămitor. Pe anul viitor, când împrejurările vor fi normale, sperăm un examen cu un rezultat și mai bun.

Cel mai slab examen s'a dat în comuna Drinova în 29 Maiu. Aici numărul pruncilor obligați a cerceta școala nu-i mai mare ca 20, fiind Drinova o comună constituită din vr'o 50 de numere. Ca învățător a funcționat d-l *George Răbagia*, preparand absolut de Caransebeș, care funcționează în sens amintita comună de pe la 1891 și ca preot. N'am aflat nimic bun. Nu mi-am putut suprima indignarea și supărarea, vădând atâta nepăsare și neglijență din partea unui om tiner. Eu m'am așteptat la alt rezultat dela d-l *Răbagia*, fiindu-i date toate condițiile, favorabile unui examen bun, d'ér m'am înșelat. D'écă nu i-a fost frică de organele sale superioare, se se temă cel puțin de muștrarea conștiinței și de Dumnezeu, la tronul cărnia îl vor pira sufletele micuților nevinovați, cari n'au fost împărășiți măcar încât-va de binefăcătoarele rațe ale culturii, fără de cari ați nici un popor nu mai p'ôte trăi. Virați în fire, cinstate părinte, și te vei convinge, că nu există fericire mai înaltă, decât în muncă, în împlinirea totdeuna a datorinței și în liniștea conștiinței. Ce-ai neglijat, nu întrelăsa a pune la loc și atunci vei fi binemeritat de națiune. Așa se fă.

SCRILE ȚILEI.

— 22 Iunie.

Monument pentru arhiducele Albrecht. În amintirea răposatului arhiduce Albrecht, care lăudase atât de mult vitejia ostașilor români în lupta dela Custozza, se va ridica un monument la Viena, înaintea palatului împărătesc. Monumentul va trebui se fă gata în 1898, când Majestatea Sa își va serba jubileul de 50 de ani, de când e domnitor. Fondul pentru ridicarea monumentului este acum de 150,000 fl. Fiind-că la acest fond au contribuit și oficerii onorați ungueresci, Ungurii ar fi poștit să se ridice monumentul buna-ora la Budapesta, d'ér de astă-dată nu li-se va împlini pofta.

Generalul Türr cunoscut din vremile emigrației ungueresci, a sosit în Paris, venind din România.

Un episcop speculant. E vorba de episcopul reformat din Clușiu *Szász Domokos*, pe care mai anii trecuți foile ungueresci îl ridicau în slavă pentru „patriotismul” lui. Acum însă s'au isprăvit cu lau-

dele. Pare că ar fi chiar farmec, căci tocmai despre aceia, pe cari foile ungueresci îi numesc mai mari patrioți și-i laudă mai mult, se adevărește la urmă de-atâtea-ori, că sunt nise simpli speculanți. Acum e la ordinea zilei: cum am d'is, chiar un episcop de-al lor, *Szász Domokos*, despre care mai mulți credincioși ai lui publică prin foile ungueresci un apel, în care se spun minuni de ceea ce a făcut acest episcop cu averile bisericelor din diecesa lui. Prin amenințări și pedepse disciplinare în contra preoților a silit comunele bisericesci din diecesă să dea totți banii pe mâna lui. Cu acești bani episcopul a jucat la burse fără scirea și învoirea proprietarilor. cumpăra hârtii de voloré, pe cari le schimba și preschimba după plac, ba într'un rând hârtiile de voloré, cari erau proprietatea bisericilor, le-a pus zalog și a luat pe basalor un împrumut de un milion florenți. Mai târziu a început apoi cu grosul să j'oe la bursă, punând în joc totă averea în bani a diecesei, în sumă de vre-o trei milioane și jumătate florenți. Că ce-a perdit și cea câștigat nimenea nu scie, deore-ce episcopul a făcut speculația fără control și pe numele său, așa că estăți nimenea nu p'ôte scie, care este averea diecesei și care a episcopului. Preoților și învățătorilor li-a luat nu numai o parte din venitul după moșia lor proprie, ci chiar și din ajutorul, pe care-l primesc ei dela stat, li-se subtrage în fiă-care an cel puțin jumătate sub diferite titule. Acestea și alte plângerii de felul acestora se aduc în apelul amintit. Acum în 6 Iulie se va ține în Clușiu adunarea anuală a diecei, în care credincioșii vor lua poziția față cu aceste speculațiuni ale episcopului. Se prevede, că va fi un scandal mare.

Cum își petrec Ungurii în temnița Vașului. Cetitorii noștri își vor aduce aminte, ce măsuri aspre se luaseră față cu robii închisore de stat din Vaș, pe cât timp erau acolo arestanți politici români. Acum însă, fiind-că în închisore se află tot cam domnișori ungueri și Jidani, condamnați pentru dueluri, lucrurile merg altfel. Dovadă în privința acésta ne este o scrisore, pe care unul dintre robii maghiari, cu numele *Barabás Albert*, o publică în „*Magyarország*”. El d'ice în acésta scrisore, că robii din închisore de stat dela Vaș o mână acum cât se p'ôte de bine, au odăi curate și destul de frumoșe, traiul e estin, căci cu 30 fl. la luna capătă dejun, prânș și cină foarte bună. Totă ziua arestanții, d'écă vrea, pot petrece împreună său în odăile lor, său în ambit, său în foisor. În grădină pot să se preâmbale 2 ore. visite pot primi și înainte și după amăzi, pot fuma, pot juca cărți; vin pot să-și aducă în fiă-care d'ice câte-un litru de persoană, — adecă așa stă scris în regulament, d'ér de adus își vor fi aducând ei cât vr'eu. Cu un

cuvânt, Ungurii și în temnița duo lumea albă. Acum de curând a fost în temnița din Vaș și corifeul unguer *Ugron Gábor*, osindit la 3 zile pentru duel.

Un bărbat cu două neveste. Poliția din Rákos-Palota a arestat zilele acestea pe locuitorul *Martin Hlavacska*, acusat pentru bigamiă. El s'a căsătorit din 1876 cu o fată tină, după legea reformată. După-ve au trăit cât-va timp la olaltă, într'o bună diminiță nevasta l'a părăsit, fără a-i d'ice măcar un cuvânt de rămas bun. *Hlavacska* a așteptat 3 ani, d'ér vădând, că nevasta lui nu se mai ivesce de nicăiri, în 1885 s'a căsătorit din nou cu o altă femeie, cu care a trăit în fericire până Mercuria trecută, având și trei copii. Acum însă, după 11 ani, étă că se ivesce pe neașteptate nevasta lui cea dintăiu, pretindându-și drepturile de soția legitimă. După ce a aflat însă, că barbatul său s'a căsătorit a doua-ora fără scirea și învoirea ei, l'a arătat la poliția, care numai decăt a și arestat pe *Hlavacska*. Se d'ice, *Hlavacska* este un bărbat cu bun nume și se bucură altfel de mare cinste în orașul său, d'ér ce folos, că cu două neveste de-odată nu se p'ôte ferici.

Concurs. Camera comercială din Brașov publică concurs pentru ocuparea a două stipendii de câte 300 fl. v. a. pentru tinerii meseriași, cari doresc a se perfecționa în specialitatea lor de meserie în străinătate. Petițiunile provădute cu timbru de 50 cr. sunt a se adresa la camera comercială din loc. Termiul este până în 15 August n. c. la 12 ore din d'ice. După aceste stipendii pot concura numai acei tineri, cari se țin de cercul camerei comerciale din Brașov, adecă aceia, cari sunt născuți său locnesc în comitatele: Brașovului, Târnavei mari, a Sibiului și a Făgărașului. În petițiuni trebuie induse precis: Numele, locuința, starea familiară, ramul de industrie, care și l'a ales respectivul concurent, atestat despre cunoștința limbilor, atestat de botez și despre ocupațiunea sa până acum. Preferiți sunt acei tineri, cari voesc a se perfecționa în industria chimică ca de es. fabricarea de săpun, lumină, oțet, colorii, albestreia, și fabricarea de bere etc.

Trăsnet într'un cimitir. Din Berlin se scrie, că Marța trecută a fost acolo o mare furtună, cu care ocaziune un trăsnet s'a descărcat într'un cimitir, omorînd trei omeni, ér pe cinci-i-a rănit greu. Bagsémă tocmai atunci va fi fost adunată lumea la vre-o înmormântare.

O nouă b'olă a acașilor. După cum se scrie de pe câmpia Ungariei, în ținutul Hajdu-Böszörmény, acașii (salcâmii) sunt atacați în măsură foarte mare de nise in-

secte periculoșe: *Lecanium Robiniarum* Dougl, cari pustiesc total acașii. Până acum nu s'a luat nici o măsură pentru stirpirea acestor insecte, cari pentru acași sunt ceea ce este filoxera pentru vii.

Logodnă. Domnișora *Cornelia Pană* fiica marelui proprietar *Petru Pană* din Viziru (lângă Brăila) s'a logodit cu d-l *Ion Păslă* din București. Sincerele noastre felicitări tinerilor logodiți.

Liferare. Direcțiunea reg. un. a regiei tutunului publică concurs pentru liferarea de clei, scrob'elă, ulei de uns, cercuri pentru butoie din lemn de alun etc. Informații mai detaliate pot căpeta la camera comercială din Brașov.

Logodnă Ni-se comunică: *Gentila* d-ra *Lucreția Popea*, fiica d-lui *Neagoe I. Popea*, mare proprietar în Satulung (Săcele) s'a logodit zilele acestea cu d-l *Ion Munteanu* din Buzău. — Adresăm sincere urări de fericire tinerei părechii.

Convocări: Adunarea despărțământului III (*Făgăraș*) al Asociațiunei transilvane e convocată pe 12 Iulie n. în Porumbacul inferior. — Adunarea despărț. XVI. (*Selăgean-Chioran*) e convocată pe 2 August n. în Odorheiu (*Szamos-Udvarhely*). — Deodată cu acésta se va ținea și adunarea Reuniunii fem. rom. *selăgene*. — Adunarea gen. a învățătorilor rom. *selăgeni* e convocată pe 6 Iulie n. în Berseul de sus (*Felső-Berekszó*).

La toate aceste adunări Români sunt invitați să ia parte în număr cât mai mare.

Convocare.

Ne luăm voiă a invita pe toți membrii despărțământului, precum și pe toți aceia cărora le zace la inimă înaintarea culturală a poporului român la Adunarea generală a despărțământului XXXII (Dicțo-Sân-Mărtin) al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ce se va ține Duminecă la 19 Iulie n. c. în comuna Iernut (*Radnoth*) cu următorul program:

1) Deschiderea adunării; 2) Raport general despre activitatea comitetului în restimpul dela ultima adunare generală; 3) Raportul cassarului; 4) Disertațiunii, (cari vor fi a-se comunica pesidiului cu 3 zile mai înainte); 5) Eventuale propuneri; 6) Închiderea adunării.

Din ședința comitetului despărțământului XXXII al Asociațiunii, ținută în 1 Iulie st. n. 1896.

Vasile Zehan,
director.

Simeon Calușiu,
secretar.

alții alta, ca ómenii, d'ér într'o vorbă toți erau, că adecă lelea *Sânzâiana* a dat mătrăgună la *Pavelu Onului*, de numai pe *Susana* ei o juca, numai pe ea o vedea; ba babele mai d'iceau și aceea, că *Sânzâiana* a orbit și pe bocotanul *Onu*, de o ține în brazda lui și la casa lui, și la blidul lui.

Ce-i drept îi drept, că adecă în timpul din urmă era *Susana* tot cam pe la *Onul*, și când nu avea lucrători la câmp. Că la o gazdă mare cât este de lucru? Mai de cernut grâu ori făină, mai de lucrat la cânepă și lână, mai de vărut și câte și mai câte. Când era timpul țesutului, *Susana* era cu săptămânile de-a lungul în casa *Onului*, așa, că ea scie pe la el tot ce este și unde este.

Din aceste pricine și ea nu se putea nici gândi, că d'ora *Pavel*, după ce a scăpa de câtană, n'a lua-o pe ea; tot așa gândia și lelea *Sânzâiana*, și-i părea bine când se gândia, că va fi cuscră cu bocotanul *Onul*.

D'ér veni vremea „numărușului”. Pe *Onul* îl sfătuî popa *Ursu* și primarul satului să facă rugări pentru *Pavel*, că va scăpa, că-i singur la părinți. D'ér rugările acelea, lăcrămățiile, cum le d'ice poporul, nu se fac de pomană, ér *Onul* era om scump și se gândia: de ce să cheltuesc? da de nu l'or lua! Ba după ce vădă, că *Pavel* e orb de dragoste pentru *Susana*, se gândia, că ar fi chiar bine de l'ar lua *Neamțul* la regulă, d'ór va uita pe s'ărântocea aceea, că ori cum, bine că-i frumoșă și harnică, da-i fata nim'ei, nimeni nu scie de unde e și cine i-a fost tată? Ér el e dintre ómenii!

Așa trecu d'ice după d'ice, lăcrămății nu făcū, ér când colo — pe *Pavel* îl iau câtană. Acum se puse pe gânduri badea *Onu*, d'ér era târziu, că pe *Pavel* îl duseră frumușel la regiment, de unde scie, că doi-spre-dece ani nu scapă, ba de-a fi o bătaie, lesne se p'ôte întempla să nu-și mai vadă satul. Inainte de plecarea însă, îi spuse *Susana* așa:

„Nu te teme, *Pavele*, că tu mult nu-i cătuni; mă pun cu mama și facem mătăni pe o cupă de grâu pentru tine, ca să te scape Dumnezeu de urgisita cea de cătuniă”. Ér *Pavel* d'ise așa: „*Susănică* dragă, d'écă faceți voi ceva, ca să scap din cătuniă, atunci să scii, că de bună s'émă, cum ajung acasă, ne luăm; așa să-mi ajute Dumnezeu!”

Și *Pavel* s'a dus cătană, ér badea *Onu* cu lelea *Mărina*, cu muierea lui, rămaseră fără fecior, fără ajutor. *Susana* și mă-sa *Sânzâiana* rămaseră mai întristate, d'ér cu nădejdea, că în scurtă vreme l'or puté sc'ote. *Pusu*-s'a badea *Onu* și a v'endut doi boi și s'a dus cu banii la oraș, înfundând pe cei corporali și sergenți cu banii și beutură, d'ér aceia ce puteau face? Atăta că lui *Pavel* îi da pace, nu-l mai puneau la tot lucrul; unde puteau, îl cruțau, d'ér să-l lase acasă — nu sta în puterea lor. Lelea *Sânzâiana* însă cu *Susana* ei nu se mai arătau prin sat; cine le călca casa, le afla tot făcând mătăni, pe tot

firul de grâu câte-o mătăniă și tot d'icând rugăciunile. De t'omna până lângă *Pasci* tot făcură la mătăni, ér când fū cupa de grâu totă mutată dintr'o olă într'alta, cum făcuse mătăni pe tot firul de grâu, atunci le erau genunchii și nodurile degetelor toate carne viă, d'ér și vestea veni în sat, că *Pavelu Onului* vine dela óste.

Și nu era glumă ceea ce se aușia. În Joia *Pascilor* sosi *Pavelu Onului* acasă și spuse că-i slobođit de tot, fiind-că dela *Boboteză* tot în spital a stat cu un picior și acum l'au trimis acasă să se vindece, că doftorii cei cătunesci nu-l pot vindeca. Bucuria lui badea *Onu* fū mare că-i sosesc feciorul chiar pe la vremea cea mai p'otrivită, când e de eșit cu plugul. Bucuria lelei *Mărina* însă era mare, că a scăpat puil mamii atât de ușor; d'ér mai tare se bucura *Susana* cu măsa, că nu le-au fost rătăniile de-a geaba, că a sosit *Pavel* să mai aibă și ea zile bune, zile de veselie, că destul a

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1896 st. v.

se deschide nou abonament la care invităm pe toți amicii și prietenii noștri.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șase luni	20 "
pe trei luni	10 "

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe șase luni	1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	8 franci
pe șase luni	4 "

Abonarea se poate face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Necrolog.

Sarafola, 18 (30) Iunie.

On. D-n Redactor! Cu inima îndurată vin a Vă împărtăși, că Dr. Georgiu Roșca, iubitul nostru medic, din Sarafola, nu mai este între cei vii. În urma unui atac de apoplexia, Duminecă, în 16 (20) Iunie c. orele 4 p. m. a adormit în Domnul, lăsând în adâncă durere pe nemângăiata sa soție cu trei fetițe minorene, număröse rudeni, amici și cunoscuți.

Era încă în flăcarea vieții de 40 ani, un bărbat zelos și plin de speranțe, gata spre ajutorul tuturor, cari cereau ajutorul lui, blând, bun și stăruitor, conștient în chiamarea-i medicală, dela care atât familia, neamurile, națiunea, numai bune fapte pute aștepta.

Imormentarea s'a săvârșit Marți, în 18 (30) Iunie cu rară pompă, fiind de față foarte numeros public atât din loc, cât și din comunele vecine. Serviciul funebral l'a îndeplinit: părintele veteran Simion Andron, din loc, însoțit de d-l Suetoni Petroviciu, din Sân-miclăușul-mare, Hălmăgian și Negru din Igris, Partenie din Sân-Petru serb., Telescu din Cenadul serb., Wl. Weselinovits, adm. parochial în loc, er cântările le-au executat cu precisiune d-nii învățători: Boerescu din Igris, Minișan din Sân-miclăuș, Bozian din Cenad, Arsiociu din Igris, Ioan Filip și Andron cu elevii

săi din loc, acompaniați de d-l drd. Fr. Stoicanescu, I. Cordoș și N. Olariu din Sân-miclăuș, Georgiu Ioanescu din Igris, Filip Belințan, Fr. Roșu, Georgiu Mateiu, Ilie Miloș, și St. Pecioan din loc, apoi și d-l Mihail Pêrvu, inv. din Șepreuș. Cu-vântarea funebrală a ținut-o părintele V. Negru din Igris, cu succes.

Era un public imponent ce forma conductul funebral, ca și care nu s'a mai vădut în Sarafola, fiind de față, pe lângă popor, mulțime de inteligență de prin comunele vecine, care numai din curată iubire și stimă față de neuitatul nostru medic n'au slăbit să-i de-a ultimul tribut de reuoscință petrecându-l la locul de eternă odihnă.

Depunând o lacrimă de durere pe mormântul lui, să-i cerem dela Dumneșu ertarea păcatelor și sălășluirea sufletului lui cu dreptii, er familiei rămase în doliu să-i trimită duhul său mângăitor.

A. P.

Subscriși în numele lor și al rudeniilor, cu profundă durere aduc la cunoștința amicilor și cunoscuților, că prea iubitul lor fiu și frate, unchiu, cumnat, văr, și nepot: **Dr. Lieiniu P. Pop**, preot gr. cat. și profosor la faculta teologică gr. cat. din Blașiu, a adormit în Domnul astăzi în 2 Iulie 7 ore sêra n. o. după un morb împreunat cu grele suferințe, împărtășit cu SS. Saramente ale penitenței, eucharistiei și ungerei de pe urmă, în etate de 25 ani.

Rămășițele pămâtesci ale scumpului defunct se vor depune Sâmbătă în 4 Iulie n. c. la 4 ore d. a. în cimiterul comunal din M.-Uiora spre odihnă până la ziua învierei.

Vecinica lui amintire!

Mureș-Uiora, 2 Iulie 1896.

Ben. Pop și Ana ca părinți; Hortensia, Flavius, Virgil, Silvia, Ovidiu și Septimius, ca frați și număröse rudeni.

O crimă în Paris.

Sâmbătă în 27 Iunie locuitorii strădei Saint-Maur din Paris a fost emoționați prin descoperirea unei crime. Un băcan din această stradă, a lovit pe soția sa c'un castron în cap, și pentru a disimula crima, a ascuns corpul victimei în dosul prăvăliei. Portarul casei unde locuia băcanul, a fost cel dintâiu, care a denunțat faptul. El s'a prezentat la comisarul de poliție din cartir, spund, că de câte-va zile soția băcanului nu se vede, și crede, că pôte i-s'a întâmplat ceva, pôte să fiă chiar omorâtă. Portarul și-a basat bănuela sa pe următorul fapt: Viața ce o ducea părechea Besnard, nu era dintre cele mai bune. Soția lui era în vîrstă de 66 de ani

cu 20 de ani mai în etate ca bărbatul. Ea era foarte gelôsă, din care cauză aveau scene, care de multe-ori ajungeau la bătaia. De câte-ori lovea pe bărbatul ei avea obiceiul de-a striga „Ajutor, căci mă omorâ!” Joi sêra la 10 ore și 1/2 spune portarul, că ar fi fost deșteptat de-o nouă certă și sgomot, ce era la băcan, că ar fi auzit din nou strigînd pe soția băcanului mă omorâ ajutor! apoi sgomotul unei farfurii sparte. După acestea se făcu liniște. Portăreasa spuse bărbatului său, că ar fi vădut-o în seara aceea, pe d-na Besnard foarte furiôsă, declarînd, că voesce să omore pe bărbat. Locuința particulară a soților Besnard era la primul etagiu și erau forțat de a trece prin fața locuinței portarului. Câte-va momente după scena de mai sus, portarul n'a auzit, decât pasul lui Besnard, care se urca singur. Dimineta când se scobori pe scară, a fost întrebat de portar, unde e soția sa, și ar fi răspuns, că ea a rămas în odaia sa, fiind puțin indispusă. Acesta a deșteptat bănuelile portarului, care a trimes pe cine-va în prăvălie, să vadă dacă d-na Besnard e acolo. Auzînd, că lipsesce, s'a dus la comisariat.

Comisarul de poliție împreună cu secretarul său, s'a dus la locul indicat, unde a găsit pe Besnard, ocupat cu o clientă. — Ce poftiți? întrebă băcanul pe magistrat. Dorese să vorbesc cu D-na Besnard. Soția mea a eșit, trebuie să vie numai deoat. — Fôrte bine voi aștepta. Și se aședă pe un scaun. Acestă purtare infri-coșă pe băcan, și îl făcu să se decidă a întreba pe domn de motivul visitei sale. — Sunt comisar de poliție, al Cartierului. — Ce voiți cu soția mea? borborosi el. — Am aflat, că a dispărut, răspunse magistratul. Trebuie să o găsec môtă ori via.

Besnard devenea din ce în ce mai înourcat, și c'un ton plângător spuse, că femeia sa este silită de-a sta în casă fiind bolnavă. — Mințiți D-le, îi dișe brusc comisarul, fiți franc, și spuneți adevêrul, unde e soția D-voastră, că astfel fac per-chisiția.

Acest cuvînt de perchisiția făcuse efectul unui duș de apă rece. — O! numai perchisiția nu, se rugă băcanul. Ea este în odaia cealaltă în dosul prăvăliei, — este môtă.

Comisarul de poliție intră în odaia indicată, și găsi într'un colț o grămădeală de lăqți, ôle și fel de fel de lucruri. Besnard arată că cadavrul se află în dosul lăqților. Tôte lucrurile au fost date la o parte, și un tablou lugubru impresionă pe asistenți. Rădîmat de părete, și în picioare era pus cadavrul D-nei Besnard. Picioarele nenorocitei erau proptite cu o ladă de lemn. Nenorocita femeia avea la crescutul capului o rană largă și adîncă... Pêrul și

fața îi erau acoperite de sînge încheșat. Corpul începuse deja a se discompune. Polițaiul începînd îndată interogatoriul omoritorului.

Êta, după spusele lui Besnard, împrejurările în cari a omorit pe soția sa: Joi trecută sêra s'a iscat o certă între mine și soția mea. Rugînd-o să înceteze cu injurăturile, ea luă un pahar și mi-l aruncă în cap. M'a lovit în frunte, de unde îmi curgea sînge (ceea ce era adevêrat, căci rana încă nu era vindecată). Deja de dimineta m'a lovit cu piciorul, așa că am fost silit de a mă duce la farmacist (apotecar) pentru a mi-se bandagia piciorul. Vê asigur că nici odată nu aș fi dat o palmă soției mele decât nu aș fi vădut curgîndu-mi sînge. Am fost apucat de un acces de furie grozav și luînd castronul (blidul) ce era pe masă îi l'am spart în cap. Dênsa imediat a cădut jos. Când mi-am revenit în sîmțiri, era prea târziu, cu tâtă dorința ce aș fi avut, să-i ajut, nu mi-a succes întru nimic, căci după câte-va minute muri.

Am lăsat cadavrul acolo, m'am urcat în odaie unde am petrecut o nôpte infri-coșată. Dimineta cea dintâiu grijă am avut-o de a ascunde cadavrul, astfel după cum l'ați găsit. De o sută de ori pe di aș fi voit să viu la comisariat, însă curagiul mi-a lipsit. Mi-am omorit soția într'un moment de nebușie. Vê asigur însă, că nici-odată nu aș fi credut, că voiu pute comite un astfel de fapt, cu atât mai puțin, de a fi premeditat crima, ceea ce regret din suflet. Mai târziu veni procurorul republicii, și judele de instrucție și au procedat la cercetarea crimei din care însă ar reiesi contrarul istorisirilor lui Besnard. Magistratii nu cred, că victima să fi fost omorâtă, cu castronul, mai iute cred, că cu un ciocan său cu o sticlă de mujdar, pe care s'au găsit vre-o câteva picături de sînge. Sê crede, că Besnard, avea intenția de a transporta cadavrul la o proprietate a lui, ce-o avea la țêră. Întrebat fiind în privința acesta n'a voit să dea nici o esplicare. Omoritorul a fost închis, și cadavrul transportat la morgă. Dôamna Besnard era în vîrstă de 66 ani vêduvă de 2 ori, și mamă a trei copii, cari sunt fî-care la casa lui.

Vecinii au fost întrebați pentru a se da lămuriri asupra lui Besnard. Era cel mai bun om de pe lume, — ni-se răspunse, — se purta bine cu clienții, și era stimat de tâtă lumea. Locuitorii cartirului îl plîngeau, că are o femeie ca o scorpia. Damele cartirului renunțase de a mai merge la băcănă, căci dôamna Besnard le primea fôrte rêu, și nu se rușina de a le dișe, că D-nele veneau numai pentru bărbatul ei, să têrguiască. Ea făcuse din soțul ei un adevêrat martir. Besnard a suferit destul, și se crede din cauza acesta, că de sigur va fi achitat de jurați.

ajunat și s'a rugat până a fost el dus. Dêr lucrul naibii! Pavel, cel ce sosise nu mai era cel ce se dusese, nu mai ținea așa mult la Susana, nu mai credea că mătâniile și rugăciunile ei l'au adus, ci credea ceea ce-i spusese corporalul, că adecă el a făcut de l'au slobođit, el a pus vorbă la doftori și l'a domnul căpitân; de astă părere era și badea Onul, care numai nu-și smulgea unghiile, că a vîndut o părechiă de boi și toți banii i-a prăpădit în oraș cu șargele, de și-a scăpat feciorul din cătane. Satul tot scia, că Susana cu măsă au făcut mătâni pe o cupă de grâu să scape pe Pavel de cătane, dêr și aceea scia, că Onul tot din aceea pricină a vîndut o părechiă de boi de cei scumpi. Acum badea Onul, ca om sgârcit și rêu de pagubă ce era, tot cu cei doi boi visa. Êr în sêrbătorile Pascilor spuse oarzin lui Pavel: mă copile, de cătane te-am scăpat cu mare nêcas, dêr doi boi s'au dus ca să te pot scăpa; acum, după ce ti-i intrăma,

veđi de te însoră, nu-mi pasă pe cine-i lua, dêr baremi doi boi în locul celor ce i-am vîndut să-mi aducă, că-i rêu numai cu 4 boi la ogor, în șesă merge mai bine și mai cu spor, dêr acum noi n'avem decât patru.

— Dêr ce o să dișă Susana, și măsă? întrebă lelea Mărină.

— „Aceea-i tēja lor, ce-or dișe, ele nu-s de casa noastră, că nici le scie nime de unde-s, nici cine-s? Cea bêtănă-i o vrăjitoare hameșă, ce trăscesc din minciuni, er cea tinêră-i o javră, ce s'ar pune cu puterea'n binele meu; de-ar avea baremi doi boi, n'aș mai dișe ba, dêr așa — nu se pôte, și pace și sănătate.

Pavel asculta. Vorbele tătânesu i-se păreau tare vorbe cu minte, că Pavel era în multe forme ca tăiat din tatăl-său, mai cu sêmă când era vorba de avere, dișea ca și tată-so: „Ce-i al meu, e al meu, ce-i al altuia încă să fiă al meu!” Rêu îi păré, că Susana nu are baremi doi boi, să o pôtă lua, că ori cum, da-i era dragă, dragă ca sufletul și-l durea

inima când își aducea aminte cât de drag îi era și ei de el. Dêr tată-s'o nu-i da două cu două: Sê căutăm o fată de starea noastră, care să scie prețul averea, că Susana nu-i de noi, e calică, adusă de apă, măsă-i o strigție și apoi cređi că Susana de dragul têu a venit la noi? Nu, ea a venit să capete plată pentru lucru și mîncare'n gură, că acasă i se lungeau urechile de fôme. De dragul têu nici un vas la mătă n'a spălat; ei îi este tot un drac, lucră la mine ori la altul, numai plată să capete; apoi cât e dișita de mare nu-i mai stă gura'n loc, tot horesce ca o nebună. Am auzit-o horînd câte'n lume și'n sôre; ba mă chiar batjocorea în horę, nu știu cum focu s'o ardă dișea la secrete, că:

Ține Dômne ziua lungă

La gazda nost să-i ajungă!

Cu aceea horă numai bătea șaua, unde dișeam că să se pôrte secerătorele, ca mintenî e sêră. Nu-i vorbă i-ar plăcea binele nostru, casa nôs-

tră, și de dragul lor dișe că tēja place; dêr să fi un calic ca ea, nici nu s'ar uita la tine. Dêr Dumneșu așa a lăsat: Bogați cu bogați, calici cu calici! Tu-ți caută una de sêmă ta, cum e Ana contrașului, Flôrea primarului, Todasia curatorului, ori altă fată, pe cine-i vrea, numai ea una nu, că nu-i de noi, nu-i din neam și n'are numai ce-i pe ea; și-a afla și ea un venit pe apă ca și ea!”

Așa povățuia bocotanul Onul pe Pavelul lui, er el își gândia: Bine dișe tata!

A doua di de Pasci era horă mare înaintea bisericii. Tot satul era adunat acolo, tinerii jucau, bășii cionceana ouă, er bêtănii și cei însurați se uitau la joc. Pavel încă se trase până acolo, dêr nu intră în joc, îl durea piciorul. Se aședă pe un bolovan mare și se uita la joc. Susana încă era acolo, se puse lângă el și povesti cu el, dêr nu mult, că un flăcău o chiamă la joc. Ea vrî să se retragă, dêr Pavel îi dișe:

SCIRI ULTIME.

Budapesta. 3 Iulie. După programa pentru deschiderea Porților de fer, Majestatea Sa monarhul nostru va sosi în 27 Septembrie la Orșova. Vor fi invitate la serbare cele șese puteri semnatare ale tratatului de Berlin. Au fost invitate și statele vecine, România, Serbia și Bulgaria, a căror domnitorii au promis, că vor lua parte în persoană la festivitate.

București 3 Iulie. Regele și Regina vor pleca, precum se anunță, la Ragaz (Elveția) în ziua de 4 (16) Iulie a. a. În cursul săptămânii viitoare Regele Carol va face mai multe excursiuni și inspecții pe domeniul Coronei din munții Sinaei. Majestatea Sa va merge la Buzeni, la Omul, la Litivoid, la Azuga și la visita marile exploatații din creerii munților.

Atena 3 Iulie. În satul Kardanos, care e situat între munți și are numai două intrări prin strimtori, insurgenții creteni au încunjurat și închis 1600 de soldați turci și 2000 de locuitori turci. Ostășimea, care în mai multe rânduri au venit în ajutorul celor încunjuțați a fost de atâtea-ori respinsă de insurgenți. Se speră aici, că la Kardanos insurgenții vor avea un mai mare succes, decât la Vamos.

ECONOMIA.

„România agricolă“.

I.

Sub acest titlu s'a publicat anul trecut în numărul de 4 ai „Gazetei Transilvaniei“ un valoros studiu economic din penna d-lui Dr. Georgiu Maior, profesor la școala de agricultură dela Herestrau, așa încât cine a cetit cu băgare de seamă acel studiu și-a putut forma o judecată despre starea economică a României. Mai târziu studiul numit s'a tipărit și în broșură și astfel și-l poți procura ori și cine dela autor cu prețul de 2 lei. (Pentru Ardeal 80 cr.)

Dér fiind-că cetitorii de Duminecă ai „Gazetei Transilvaniei“ nu au avut privilegiu să cetescă studiul numit, am cugetat, că le voi pute face și eu un asemenea serviciu când tot sub titlul de mai sus, voi încerca o asemenea descriere economică, fi și mai scurtă. La acesta m'a îndemnat și o călătorie, ce am făcut-o anul acesta în România, cu care ocaziune am învățat a cunoaște mai bine starea economică a României, nu numai după descrieri, ci și din propria-mi experiență.

Din timpurile cele mai vechi România e cunoscută ca țară agricolă, care adecă își întemeiază existența și bunăstarea sa materială mai mult în plugărit (agricultură),

decât în celelalte ramuri ce se țin de el, precum e pomăritul, legumăritul, industria, comerțul ș. a.

La noi s'a șters claca (iobăgia) la an. 1848, ér în România a mai durat până la anul 1864. Aici a rămas fiă-care țeran cu proprietatea aceea, pe care a lucrat-o și pe timpul iobăgiei, plus o parte de pășunat și pădure, pentru cari se înțelege, că mai târziu s'au făcut ore-cari despăgubiri și în bani; dincolo însă pășunatul și pădurea au rămas întregi în mâinile proprietarilor (boerilor), ér țeranii au căpătat odată pentru tot deuna dela 8—12 pogone de pământ (un pogon e cevași mai mic ca un jugăr catastral de ale noastre).

Pentru ca să se potă înțelege mai bine starea economică de dincolo, unde până astăzi mai există un fel de clacă, după cum se va vedea mai la vale, vom arăta aci pe scurt cum a fost și la noi starea economică pe timpul iobăgiei, ca astfel să potă vedea și cetitorii mai tineri, în ce condițiuni muceau țeranii în vremea vechiă.

După o proprietate (moșiă) de 40 jugere trebuia să facă țeranii la început câte două zile în săptămână clacă domnului pământean cu măncarea lui ierna și vara și se dea din deca una ca dijmă (decima). Mai târziu s'a mai înăsprit iobăgia, căci după mărtea iobagiului, pe multe locuri, se împărțiau cele 40 jugere de pământ între următorii aceluia și fiă-care trebuia să facă câte două zile, prin urmare se făceau pe aceeași moșiă 208 seu chiar 416 zile de clacă pe an.

Afară de acesta fiă-care iobagiu trebuia să mai plătescă și dela 10—20 florini bani vechi pe an ca dare domnului pământean. Muerile și fetele iobagilor erau obligate a frânge, peptena, peria, tórce și țese, cânepa, inul seu lăna boeróicelor de clacă și cu măncarea lor, apoi a cerne bucatele, căci nu erau triere ca acum, a spăla hainele și altele tot numai de clacă.

La Pasci și la Crăciun, fiă-care comună iobăgescă trebuia să dea câte un bou gras domnului pământean, care ar fi vrut să-și alegă din ciurda întregă, ér primăvara din 10 oi cu miei una ca dijmă. Tot la Pasci și la Crăciun trebuia să se mai dea câte o costă afumată de porc seu 17 cr., seu câte o găină și 10 ouș, ér la Sft. George o părechică de pui de găină, 2 ferdele de ovés, 260 melci și câte o bucată de rășină pe unde se aflau brați.

Fiă-care comună iobăgescă trebuia să mai ia dela domnul pământean și câte o bute seu două de vin și ori era bun, ori nu, trebuia să-l plătescă, după cum i-se pune prețul. După mărtea iobagiului, pe multe locuri, feciorii aceluia erau înfundați pe viață în ostășime, éră muierea era aruncată pe uliță, decât domnul pământean era cumva mănios pe ei. Pentru pescuit, ghinde seu jir se mai pune o altă tacsă deosebită în zile de lucru seu bani.

Pe unele locuri erau și domni pământ-

tenii seu deregători de ai lor, fără frica lui D-deu, cari băteau fără milă pe bieții iobagi seu iobăgițe, ba erau unii și de aceea, cari la grăpat, decât nu ajungeau vitele, puneau pe iobagi să tragă.

Iobagiului nu-i era ertat să porțe arme seu alte haine mai scumpe și nici să umble călare. Domnul pământean avea mai de parte dreptul de viață și de mórte asupra lui, adecă îl putea vinde seu ucide; decât însă se ucidea fără vină trebuia să plătescă după legile țerii 40 fl. de capul unui iobagiu, se înțelege, decât căuta cineva.

Afară de acestea domni pământeni își mai țineau și alte drepturi, pe cari noi în adins nu le mai spunem aci. Aceia dintre cetitori, cari ar dori să afle și mai multe despre iobăgia, n'au decât să caute într-o istorie mai mare de ale patriei, și acolo vor putea afla mai toate întâmplările de pe atunci.

II.

Trecând dela vama Predealului în jos, călătorul poate vedea mai multe lucruri însemnate împrejurul seu. Astfel spre Prahova în jos, un riu, ce curge foarte repede, se pot vedea câte-va comune, ale căror case sunt zidite după un nou sistem elvețian, destul de largi și frumoase. Intre acestea se află și orașul Sinaia, reședința de vară a regelui, cu villele, foisórele și palaturile sale încântătoare.

Mergând cu trenul spre Prahova în jos, călătorul vede pe lângă calea ferată cioplitorii de piatră, fabrici de ciment și var, de cărămidă, de țiglă, ferestrele de apă și de vapor, fabrici de chibrituri, de sticlă, de postavuri, de hărți și altele. Într'un cuvânt în munți unde clima este mai rece și pământul mai sterp, nepriincios agriculturii se desvóltă repede industria și negoțul; daună însă, că acestea sunt mai cu seamă în mâinile străinilor.

Deși clima și pământul până cobori dintre munți mai în șes la țără nu este priinciosă plugăritului, după cum am dis și mai sus, totuși s'ar pută cultiva pe o întindere mai mare pomăritul, legumăritul, stupăritul și crescerea vitelor, dér am vedut, că chiar aceste ramuri economice sunt încă în starea lor primitivă și lenevită aproape cu totul.

Pomii pe o întindere mai mare nu vești, decât ici colea câte unul singuratic, ér legume tot cam așa ca și pe la noi pe unele locuri: câte un strătuț mi-am putut lua informațiuni mai de aproape, presupuse încă, că și aceia se vor fi manipulând pe unde sunt, tot în coșnițele de nuele, după metoda primitivă.

Crescerea și ținerea vitelor la munte ca și la țără dincolo lasă încă foarte mult de dorit, de-orece pe lângă aceea, că sunt de un soi prost (de munte-mocănesel), ele se mai și țin și nutresc foarte réu nu numai peste iernă, ci chiar și peste vară.

La țără, pe cele mai multe locuri nu se află grajduri anumite pentru vite ca pe

la noi, ci acelea și ierna pe vânturile și gerurile cele mai mari stau adăpostite după șirele de paie seu în dosul unui adăpost de tufe seu troștiță, așa încât când ninge mai multe zile de-a rândul, nu se mai duce zăpada cu zilele de pe spinarea lor.

Sub astfel de împregiurări nu-i mirare apoi, că boii de jug ca și vacile de lapte es primăvara numai cu ósele înșirate pe ele, așa încât vacile pană nu dá ceva ierbă la câmp nu au lapte mai de loc, ér boii trebuie prinși câte două-trei părechii ca să potă trage plugul.

Afară de paiele de grâu, orz, meiu, ovés și coceni (stiuleții) de porumb, nu se mai adună alt nutreț pentru iernă, pe cele mai multe locuri, precum e fenu, trifoiul, luțerna, mohorul, mazăricea ș. a., de-orece dincolo mai tot pământul e supus culturii bucatelor, ca să iasă adecă cât mai multă dobândă din prețul acelor.

Țeranii, după cum am vedut mai sus au puțin pământ propriu de al lor, din care cauză vrând nevrând trebuie să lucre dela proprietarul seu aréndașul moșiei.

(Va urma).

Intrebuințarea vacilor la lucru.

E greșită părerea unora, cari dic, că întrebuințarea vacilor la lucru e stricăciósă. Nu numai, că nu e stricăciósă, dér între anumite împrejurări e chiar folositoare, numai să se folosescă cu cumpăt și cruțare.

Ba punerea vacilor la lucru e priinciosă cu deosebire când e vorba de sporirea lor, căci făcând mișcare cu greutate potrivită, se desvóltă viței mai bine în ele, ér laptele se produce continuu. S'a observat, că sunt mult mai producătoare vacile ómenilor, cari le portă tot mereu, — dér cu trebă bună, — decât ale celor, cari zac în nelucrare și mănca la iesle.

Apoi sunt unele bóle de picior de cari sufăr cu deosebire vitele, cari zac mereu pe podelele grajdului, pe când de aceste bóle mai nici nu știu vitele, ce sunt mai mult în mișcare, decât în zăcere.

S'a observat și aceea, că vacile cari au fost folosite la lucru, fată cu mult mai ușor decât cele ce au tot zăcut. Ér taurii, cari se folosesc și la jug, sunt mai puțin iritacíosi și mult mai ageri la implinirea chiámărei lor și lângă aceea, nici nu se trândăvesc zăcând tot mereu.

Din aceste cauze atât vacile, cât și taurii e bine a se folosi și la muncă, numai nu fără milă și în mod îngreunător. „*Putină încercătură și domolă mănătură!*“ se fiă regula fiă-cărui om, ce prinde vita la jug; cu deosebire când e vorba de vaci și de tauri.

mergi și jocă, că améndoii cine scie când vom jucă, ér Pavel se luă în cetișor și merse ată acasă. Îi părea bine, că ea jocă cu alții ca să aibă podoiimă cu ce se se despartă de ea. Susana îl vedu mergând dela horă și ca un șerpe-i trecu prin sin, dér ear se gândi: „il dóre réu piciorul“.

După ce încetă jocul, Susana încă merse ată acasă. Ușa o află închisă, că masa încă era dusă prin sat. Se puse deci pe prispă și plânse și plânse, nici ea nu mai scia de ce plânge: de ce a făcut atâtea mătării înzadar? Că ce-i bolnav Pavel? Ori că presimția ceva mai réu pentru dânsa? Așa o află masa plângând și începând la ea: Dér ce-i cu tine fată? De ce plângi? Nu te supăra nimic, că Pavel are leac, s'a vindeca, și de-i scrisă se fiă al tđu, al tđu va fi: de unde nu chiar de te-ai bate cu capul de păreți, tot nu-i al tđu. Omul socotesce, dér Dumneđu rânduiesce. Apoi, am cam audít, că de căud a venit din cătane, tată-s'o îl desmântă de casa

nostră, dér să se facă cenușă, el tot o se vină la noi, de nu de alta, bătér s'el vindec la picior, că leac nu are numai în buruenile, care le sciu eu. De-oit vedea, că-i sburdă mintea în alte părți, atunci vai și amar de ciolanele lui.

Pavel o ducea réu cu piciorul lui, de abia-l putea pune 'n pământ, tot era spart și numai decât-l înfășa cum înfășii copiii, putea umbla cu el. Altcum la față era rumén și frumos de nime n'ar fi dis, că-i bolnav, că dela inimă ar fi tot mâncat și mâuca, că avea de unde. Dér ce să facă, să-i trecă? Doftorii cei mari cătunesel nu l'au putut scăpa, atunci ce doftor se mai întrebăm, dicea badea Onu, care se temea de cheltuele. „De nu alta, mi-or mânca și doftorii doi boi și tot boleac a fi. Mai bine, tu muere, mergi pe la cele babe, da de i-or afla leac?“

— „D'apoi la ce babe, că aci în aretul nostru cea mai scuită fi baba Sânzâiana, dér ea...“

— „Ea l'a tământul, numai fi

du o legătură de făină de grâu și o strugea de slănină, că n'are ce băga 'n gură, sciu că n'a băga buruene de cele din Diua crucii!“

— „D'apoi decât dicit, ducem'oit, dér pare că mi-e ore cum-va să-i calc casa, decât nu l'ași pe Pavel să-i iee fata“.

— „Decă-đi cum se nu-ți fiă ore cum-va?! Nu-i poftesci în cinste, fi duci ce scii că n'are și ea ți-a da o mână de buruene, atâta i tot lucrul“.

Așa se înțelesese badea Onul cu lelea Mărină, ér Pavel asculta și ofta. Prin mintea lui umbla feluri de feluri de gânduri. Ore nu-i făcătura pe capul meu, tipată de baba, că ce i-am lăsat fata? Că drept, că io nu i-am spus că o las, dér baba aia scie și gândul ómenilor, nu cred că nu scie ea ce am vorbit cu tata. Dér de cumva, în loc să-mi deé buruene prielnice, mi-a da buruene să mă omóre? Tot cu de aceste își bătea bietul Pavel capul, apoi îi mai era și dragă fata și se și temea de

blăstémul ei și de fermecele mâne-sa, dér la fata contrașului încă-i sta gândul, că contrașul avea 6 boi ca 6 lei, ér Ana când scia, că o aude Pavel îi cânta să se nădăescă:

Bădiță cu buze moi
Fă-te negustor de boi
Și vină de mas la noi,
C'are tata șese boi
Și din șese vinde doi;
Doi îi vinde, doi opresce
Doi mi-i dá mie de zestre.

Ér Pavel, când audia cânteca, gândia dđu „să-mi dea boii cei din tânjală să-i pun în frunte la ai noștri, n'ar fi nime 'n sat cu 6 boi ca mine. Apoi sta cu gândul la boii contrașului și la oile lui și fiindu-i capul plin tot de boi și de oi, nu mai încapé în el și Susana lelii Sânzâiana, cu atât mai vértos că și Ana contrașului era frumoasă destul și cât nu era se făcea, că doră dice cânteca:

Rumenéla din potică
Face pe lelea voinică!

De-altmintealea, spre laudă fiă
dis poporului nostru, el nu prea chi-
nuesce vitele cu încărcări prea mari,
ori cu mănături prea în fugă. Er
decă el vede pe cineva chinuind o
vită într-o formă ori alta, dice: Se
vede, că nu-i mai trebuie; l'a des-
băra Dumneșu acuzi de vite!

Er omenii noștri nu vor a fi
desbărați de vite, ei sunt nefericiți
fără vite, ei știu, că numai cu vite
scotî s'ărăcia din casă, din care causă
tracteză bine și omenesce cu vitele,
ceea ce le servește spre laudă și
onore.

i.

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre beuturi.

„Decă poftele nu le cruți, înzadar
cauți fericeire, înzadar gândesci la
dulcēta vieții“.

Lucreția.

(Urmare).

Rachiul său vinarsul, este lipsit
de tōte materiile nutritōre, și de
aceea nu este folositor ca vinul și
berea. Luat în cantități mici de tot
înaintea mesei, face pofta de mân-
care și înlesnesc mistuirea, așit
stomachul a prepara sucurile mis-
tuitōre de bucate mai cu abundență
și astfel face ca bucatele grele să se
digereze (mistuēscă) mai iute; rachiul
trece în sânge și are influență mare
asupra creierilor și nervilor, și îi agită
la o lucrare mai mare.

Inlocuirea cea presupusă a ma-
teriilor hrănitōre prin rachiul, puterea
și viciunea, ce el ne dă pentru un
moment, lucrăză îndată după lectura
lui, și îndată după aceea urmēză o
mare slăbiciune.

Rachiul luat în cantități mari
și neregulat, ce din nenorocire se
întēplă des, produce cele mai gro-
zave bōle de stomac, de nervi și
atacă chiar și creierii. Căți omeni
vrednici și de mare preț nu cad ore
pradă acestui mare vițiu, care as-
tădi la noi a ajuns din nenorocire
fōrte întins. De aceea vom descrie
încât-va rēul, ce aduce beutura de
rachiul (vinars) poporului nostru ro-
mānesc.

Căutând la aceea, cât de tare
este lătită astădi beția, seu necum-
pētul în beutură, mai cu deosebire
beutura spirituōselor, căutând la aceea,
cât de tare s'ărăcesce poporul din
causa beuturilor spirituōse, căutând
și la alte rele, care le face necum-
pētul beuturii în societatea ome-
nēscă, vom arăta pe cât ne va fi
posibil urmările cele rele ale beției.

Prof. Dr. Elefterescu.

P O V E Ţ E.

Cum trebuie fierță carnea? Multe
femei greșesc fōrte tare, când tin
carnea prea mult în apă rece, ca
să tragă sângele din ea, deōre-
ce prin această carnea își pierde și păr-
țile sale nutritōre. Decă însă carnea
e stătută și mirōsă, se pōte astfel
ajuta, că în apă, în care se pune
carnea să fierbă, se pun și câte-va
bucăți de cărbuni de lemn și așa
se lasă să fierbă laolaltă cât-va timp.
Cărbunii absorb mirosul cel rēu, er
carnea și supa capētă un gust și
miros plăcut. Tocmai așa se pōte
face și când se fierbe peșce prospēt,
decă în vasul, unde se fierbe carnea
de peșce, se pun cărbuni; prin asta
peșcele își pierde și mirosul de tină
(glod). Carnea de vită bătrână se
pōte fierbe bine și repede în mo-
dul următor: Când apa clocotesc
mai tare, în vasul, în care fierbe
carnea, se pun la 3 funți de carne
două linguri de rachiul bun de sē-
cară, seu decă de acesta nu este,
atunci în locul lui se pōte folosi și
oțet bun de vin.

MULTE ȘI DE TOATE.

Un concert între sēlbatici.

Missionarii din Congo au o corabiă
cu vapor. Într-o zi, când ajunseră cu co-
rabiă la o seminția de Negrii cu totul ne-
cunoscută, aceștia s'au adunat cu toții să
vadă corabiă, cum se mișca ea de sine.
„Cât e de mare, cât e de marē“, strigă
unul dintre Negrii, „acesta de bună sēmă
e bunica luntrilor nōstre!“

Când vaporul missionarilor dete sem-
nalul de plecarea, între Negrii se iscă o
mare zăpăcēlă. Mulți dintre ei s'au trântit
jos pe fundul luntrilor, alții au sărit în
apă și cu notul se siliau să iēsă la țē-
mure, alții au apucat vāslele și se siliau
să se depărteze cât se pōte de iute dela
vaporul missionarilor.

Missionarii au observat, că muzica
are o deosebită influență asupra Negrilor.
Cu ocaziunea sântirei unei capele, mis-
sionarii au dat și un concert. La acest con-
cert Negrii întru atâta s'au însuflețit, în-
cât e imposibil de-a putē descrie însufle-
țirea. Negrii, cu ochii, cu gura și cu ure-
chile sorbiau tonurile date de instrumente,
ne mai putēndu-se stăpāni, de bucuriă au
început a bate în palmi și a strigă cuvinte
necunoscute.

Îndată ce se isprăvi concertul, toți
Negrii s'au adunat în jurul musicanților și
cu frică priviau la instrumente; numai în-
cet se apropiiau spre ele, altul neteșia cōr-
dele dela violina, altul alt instrument. Mai

betētore la ochi a fost pentru Negrii toba
cea mare. Aușind Negrii tonul profund și
puternic al tobei, diceau: „Da, astai re-
gele muzicii, celelalte instrumente sunt nu-
mai de ajutor, acele sunt copiii ei“.

E fōrte interesant, ce idee au Negrii
despre „școlă“. În privința această scrie
missionarul catolic Jackson, de pe insula
Borneo, următorele:

Un părinte își aduse odată un fiu ai
sēu la missionar și îl rugă să-l instrueze.
Missionarul îi promise, că va face tot po-
sibilul. Două săptămāni mai târziu veni
părintele copilului la missionar și îi dīse
într'un ton nemulțamitor: „Cum e asta,
că d-ta imi instruezi copilul deja de 14
zile și pielea lui încă tot e nēgră?“ Mis-
sionarul, pe lângă tōte silințele, nu l'a pu-
tut face să înțelēgă, că el asupra pielei nu
pōte influența. Negrul își lāsă mai departe
copilul la missionar, și după un timp erāși
veni și începū acolo a-l esamina: „Spune-mi
fātul meu acum, după-ce tu ești învățat,
va ploua în curēnd?“ Copilul se înțelege
nu dă nici un rēspuns. Tatăl îi puse altă
întrebare: „În săptămāna asta mai de pe
urmă mi-am pierdut sabia, știi tu cine mi-a
afiat-o?“ După 2—3 întrebări de felul acesta
dīse Negrul: „m'am înșelat, de-ōrece învē-
țatura missionarilor nu e de nici un folos“.

O minciună esemplară.

O carte vechiă numită: „Mala Gallina
Mahun ovum“, care s'a tipărit în Viena la
1696, vorbesc despre o violina urieșă,
pe care o descrie așa:

1). Violina este de 400 coți lungă și
80 lațā.

2). S'au folosit 6700 stānjinii de scān-
duri, și numai pentru șaua (podul) peste
care trec cōrdele, au trebuit 567 stānjini.

3). La această violina au lucrat opt
ani întregi 100 fabricanți de violici, 92
tēmplari și 68 māsari.

4). Pentru șurubele de întins cōrdele
s'au folosit 4 stānjini de lemn de stejari
mari.

5). Dela 20,000 de cai s'a folosit pē-
rul din cōdă pentru arc și 200 de țesători
(toacăi) au lucrat la acel pēr.

6). Pentru cleiu, cu care s'a lipit
violina la-olaltă, dela 18,000 de boi li-s'au
luat cōrnele și 200 de omeni au fierț cōr-
nele în tigai timp de 3 ani, er 50 de
omeni din nebagare de sēmă au cădūt în
tigai și acolo au și murit.

7). Pentru arc s'au folosit 8 stānjini
de lemn de laur.

8). 500 de omeni au fost angejați
pentru încordarea violinei cu instrumente
fōrte mari.

9). Pentru cōrdele cele mai scurte au
folosit 4768 intenstine (mațe) dela cele
mai frumoșe și mai bune oi.

10). Er pentru cōrdele mai lungi,
deōrece violina avea pe 7 părți cōrde, o
descriere este cu neputință.

11). Violina o încorda de trei-ori pe
an: la Crăciun, la Paști și la Rusale,
deōrece vibrațiunile sunetului durau dela
o sērbătōre până la cea-altă și altă-dată
nici nu era iertat să cânte cu ea.

12). 680 omeni purta arcul pe cōrde.

13). Tot-deauna, când o ungea, tre-
buiau 800 funți de colofoniu și pentru ea
sē unga arcul trebuiau 80 de omeni.

14). În anul acesta (1696) la Paști
violina a fost încordată, er cōrdele cele
mai mici au sărit și au omorit 300 de o-
meni, afară de raniți.

15). Despre profunditatea tonului vio-
linei nici nu se pōte vorbi; odată s'a în-
tēmplat, că un croitor s'a urcat pe violina
așa din glumă, ca să o vadă mai bine,
cum privea el însă prin una dintre gău-
rile (aperturile) violinei, amei și cădū în-
lăuntrul ei, unde două zile a tot mers
până a dat de fund.

16). De-ōrece cōrdele cele mici, cari
erau deja rupte, n'a mai voit nimeni să
le încorde, odată omenii, cari erau acolo
de față, au încercat a trage cu arcul pe
ele, și acestea așa sunete au dat, încāt
numai decāt un turn din apropiere, ce era
de 50 stāngini înalt s'a rēsturnat de sgu-
ditura sunetului. Turnul însă din întē-
plere n'a omorit pe nici un om, decāt
numai pe un măgar.

Cât costă un cuib de pasere?

Un cuib de pasere? Ei, ce o să coste, nimica
tōtă. Sē nu te înșeli Petre, dice dascālul,
un cuib de pasere costă cel puțin 1000 lei,
ba sunt unele, cari costă și 2 și chiar mai
multe mii. Spuneți această cui veți vrea,
cāci nimeni n'o să credă. Ei, atunci o
s'ēți dovedesc: Inchipuesce-ți, că copilul
vecinului strica un cuib cu vr'o 5 pui de
pitulici seu peptānuși. Acești 5 pui se în-
țelege că pier cu desvārșire. Iți poți in-
chiplui că acestea 5 guri micuțe nu fac
alt-ceva decāt mănca tōtă diulicā. Sē dicem
că fiă-care consumă pe zi nu mai mult de
cāt vr'o 50 de omiți, cari ar face 250
omiți pe zi, cari rod necontenit la arborii
noștri și acum rămān nedistruse fiind-că
acel copil a stricat cuibul. Sē dicem că
acele 5 pāserele ar fi mai stat în cuib nu-
mai 30 de zile și ar fi consumat necon-
turbate vr'o 250 omiți în fiă-care zi. În
acest cas ar fi distrus în fine 7500 omiți.
Așa, seu nu-i așa? se înțelege căi așa.
Dēr, mai departe, fiă-care omida — asta e
constatat — mănancă, când se pune pe
māncare, atâta cantitate de foi și flori, cât
cântăresce ea. Se admitem deci că omida
și-ar fi continuat distrugerea în felul a-
cesta încă numai 30 de zile și ar fi dis-
trus numai un singur fruct, atunci ar fi
consumat tōte la o laltă nu mai puțin de
cāt 225.000 fructe și er numai fiind-că a-
cel copil a luat cuibul. Cāt reprezentă deci
un cuib nealterat în împrejurimile acestea
cu locuitorii săi? Ei, 250,000 mere seu

A treia zi de Paști, des de di-
minētă, se duse lelea Mārină la baba
Sānzāiana, încărcată ca de acasă, cu
două corfe mari, în care avea: ole
cu lapte dulce, tănieri cu brāndă,
legătui de făină și de grāu și de
mālaiu, apoi ouē, unt, slānină și chiar
un picioruț de miel. Când intră în
casa cea de sub biserică a babil, era
cât p'aci să uite că-i de dis: Chris-
tos a înviat, atâta se minună de rān-
duēla ce afla acolo. Că era un pat
ascernut până 'n pod de sus, tot cu
perini de bumbac cusute 'n crucițe,
cum numai Susana scia cōse p'acele
vrēmī, apoi stergare pe la icōne,
tōte țesute în forme și 'n pana bra-
dului, apoi icōne, vase, tōte scilpiau
ca argintul de spālăte ce erau, er
pārēții erau albi de puteai scrie pe ei.

Lelea Mārină nu fusese doră nici
odată în casa babil, de aceea sta
mirată, când o vedea atāt de impo-
dubită, mult mai impodubită decāt
a ei, că era muere de gazdă și din
gazde. Cu o aruncătură de ochi vēdū
lelea Mārină tot ce era de vēdūt,

apoi închidēnd ușa dīse: „Christos a
înviat! Și sfințele sērbători sē fiă de
folos la tōtă lumea și nouă!“

— „Adevērat c'a înviat! Dum-
neșu te audă! Treci și șeși! Ore
în ce sē însemu, că vii și d-ta odată
la noi?“

— „Șadă binele și sântatea!
Eat' aci țiam adus câte ceva, fă
bine și pune bine, ce ni-a ajutat
Dumneșu de țiam putut aduce. Da
Susana unde-i?“

— „S'o dus după apă la ciur-
gāu, dēr nu știu ce biată-i e, că tōtă
noptița n'a durmit, se vaietă de du-
rere de cap“.

— „D'apoi rēul lesne vine, dēr
anevoia se duce. Doră așa pățim și
noi cu Pavelul nostru; de când l'o
dus în focuita ai de cătunie, ce l'i
s'a iscat la un picior, ce nu, destul
că tot i-o spart. De aceea am venit,
doră-i sci ceva leac pentru bietul fe-
cior, că dumniata la multă lume ai
ajutat“.

— „D'apoi leacul e la Dumne-
șu sfântul. El drăguțul de El, dă

bōlele și Sfinția sa le și ia, când se
milostivesce. Drept și mai drept, că
Dumneșu a pus putere de vinde-
care în buruene pentru tōte bōlele,
numai nu le scie nimeni tōte, vai
de noi și de sufletul nostru, că sun-
tem pēcătoși. Dēr de n'am fi așa
rēi cum suntem, am afla leac la tōtă
bōla, că tōtă bōla are leac. La Pa-
vel, lelea Mārină, numai pe nimerite
nu-i pot da leac, trebuie sē-i vēd buba,
și oiū cerca, i-oiū descānta, i-oiū
cānta buruene, că Dōmne! Ce n'aș
face eu tocmai pentru el, care s'a
avut ca un frate, cu copila nōstră?“

— „D'apoi îi face bine și-i veni
până la noi, când îi gândi că-i bine“.

— „M'oiū duce în de sēră, că
ađi e Marți și Marți sēra-i chiar bine.
Dēr deocamdată nu-i dați vin nici
vinars sē bea și māncări dați-i tot
cam dulce, nimic cu oțet“.

a venit? Dēr lelea Mārină o luă peste
picior: „Nō veți, draga lebi, că și
eu vin odată la voi! Tot dīcēi, că
eu nu abat nici când pe la voi, etā
amu-s aci. Dēr ce-ți-e? Că mi-a spus
māta, că ești betēgă?“

— „Mē dōre capul, lelea Mārină,
de gândesci că-i spart“.

— „Te o fi deochiat cineva er
la joc; nu i ai stins cărbuni, lelea
Sānzāiana?“

— „M'o fi deochiat turnul bis-
ericii“, dīse Susana rīdind, și eși afară,
după cum era deprinsă să facă tot-
deuna, când avea mamă-sa de dat
vr'un sfat la cele muierī.

Dēr nu mult stătū și lelea Mā-
rină, își luă corfele cele golite, își
luă rēmas bun și se duse acasă, mi-
rāndu-se de rēnduēla cea bună ce o
afă la baba Sānzāiana. Se vede, că
are fată mare, își gândi ea.

— „Nu țiam spus Susana“, dīse
baba cătră fată, după ce rēmaseră
singure, „nu țiam spus, că ori ce
vor face, trebuie să ne caute, de nu
de alt-ceva, baremī sē-i vinde bo

pere. cari la o-altă, bucata numai cu 1/2 bani calculată—fac suma de lei 1250. Dacă am dis ca un cuib de pasere valorază 1000 lei, te rog să mă crezi și spune prin urmare la tot prieteni tăi să lase în pace cuiburile de paseri ca să rămăie economiei cei 1000 lei.

Unde sunt afundimile cele mai mari pe mare?

În anii dela 1873-1876 vaporele „Challenger“, „Gazelle“ și „Tascarora“ au măsurat toate mărimile și au aflat, că pe marea de-a lungul Japoniei cele mai mari afundimi sunt de 7224 metri, 7950, 8491, 8513 și 8704 metri. La colțul sudic al insulei Camoiciate s'au aflat afundimi de 7385 și 8856 metri. Afundimea mării într-insulele Sandwich și Samoa sunt de 6306 metri, din jos de insula Alasoia e de 6700 m., între insulele Havana și Bermuda de 6163 m., la partea nord-estică dela insula Portorica e de 6761 și 7086 m. Marea din sus de insula Trinidad e de 6006 m. afundă. În Oceanul atlantic și în Oceanul mare sfundimile cele mai mari variază între 5000-6000 metri.

Literatură.

În editura librăriei H. Steinberg din Bucuresf (Strada Șelari Nr.) a apărut: Chestiuni de învățământ, un volum de 340 pagini, note asupra învățământului primar de d. A. Lupu-Antonescu, profesor și inspector al școlilor primare și normale. Cuprinde următoarele capitole: Statul și învățământul.—Alexandri și C. Negruzzi pedagogi.—Cartea de cetire.—Programa studiilor primare.—Cine, ce? Un învățător inimos.—Negru pe alb: sărăcimea școlilor rurale, recrutarea învățătorilor, localurile, circumscripțiile școlare etc.—Conferințele didactice.—Cuceriri de Ruși.—Examenile particularilor.—Școala și școlarii.—Un document școlar: reformele propuse de consiliul general de instrucțiune din 1884.—O excursiune la țără.—De vânzare la toate librăriile românești. Prețul 2 lei.

În editura librăriei Nicolae I. Ciureu din Brașov a apărut: Carte de rugăciuni, pentru folosul și mângăierea fiă-căruai creștin, întocmită de Ierodiaconul Damaschin din sfânta mănăstire Sinaia. Format estetic pe 336 pag., hârtia fină. Prețul 65 cr.

A apărut un nou volum de D. Teodor cu titlul: Realiste O colecție de povești scurte, epigrame, pasteluri și descripții în versuri, cari corespund perfect titlului lor. Pline de acel humor sincer și nesilit, scrise într-o limbă simplă lipsită de artificii, în aceea limbă a poporului, pe care o mănușește cu atâta ușurință cunoscutul autor, ele sunt de un farmec desăvârșit. Îndemnăm pe public să le cumpere. Prețul unui exemplar broșat 1 leu 50 bani.

leacul? Lasă numai, vedu-te șperla de bocotan de tine!

Colo 'n desără baba Sânzăiană merse incet tot pe lângă garduri; cum îi era datina până acasă la bocotanul Onu. Acolo își vedu de lucru, daslegă piciorul lui Pavel, îl căută, îi descântă, îi dădu feluri și feluri de buruene, cu care să se lege, unele fierte în lapte, altele așa uscate cum erau. Tot așa făcu și dimineța și tot mereu vre-o două săptămâni de-a rândul. Și nici odată nu pleca baba cu mâna golă dela lelea Mărină, tot-deuna o încăerca cu ce avea mai bun la casă. Dér minunea minunilor, nici lui Pavel nu-i era mai bine, nici nu întreba care-va, nici el, nici măsa, nici tată-s'o, că ce mai face biata Susana. Din asta pricină, baba la leacurile după cum scia ea, tot unul se ajute și două se strice. Bocotanul era îngrijat, lelea Mărină era îngrijată, ér Pavel se gândea singur; ore de-aș prinde a vorbi cu baba de Susana, d'a de mi-or afla mai îngrabă leacul. Dec'i odată,

Excursiuni pe munții Terei-Bârsei și ai Făgărașului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov o carte foarte prețioasă, scrisă de d-l Ioan Turcu, protonotar pens. al comitatului Făgăraș. În această carte, scrisă în formă de istorisiră pe cât de interesante, pe atât și de plăcute la cetit, se cuprinde descrierea amănunțită a munților, cu toate potecile și platourile lor, cu animalele și plantațiunile lor; apoi viața ciobanilor și păstorilor din munți cu multe legende și istorisiră plăcute; descrieri întregite cu schițe istorice despre castelele și Tera Făgărașului etc. etc. Pentru istorici, pentru turiști, pentru cei ce vor să cunoască, ori chiar să facă excursiuni la munți, cu un cuvânt, pentru toți iubitorii de sciință și de frumsețile naturii, această carte, de felul căreia până acum nu avem scrisă alta în limba românească, oferă o lectură de tot plăcută și folositoare totodată. Un exemplar, constător din 220 pag. format mare 8°, costă 1 fl. (+ 5 cr. porto). De vânzare și la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov.

Din „Biblioteca pentru toți“ au apărut Nr. 70: Legenda Țiganilor de P. Dulfu, o lucrare plină de umor, care până acum n'a mai fost tipărită nicăieri. În partea primă se află portretul și o scurtă biografie a talentatului și bine cunoscutului autor. Apoi tot de d-l P. Dulfu: Cofana, legendă populară și Măra drăcilor (cântul 12 din epopea populară „Isprăvile lui Păcală“). În text mai multe ilustrații originale. Se poate procura și dela librăria Ciureu din Brașov a 30 bani (8 cr.) volumul.

A eșit de sub presă și se află de vânzare la toate librăriile din România Călușe: Viena și împrejurimile ei, descriere amănunțită a orașului și împrejurimilor: Kalenberg, Leopoldsborg, Klosterneuburg, Brühl, Laxemburg, Baden și Vöslau, de Nebuneli. Cu tarifele trenurilor și a vaporelor și descrierea călătoriei pe uscat și pe Dunăre dela Budapesta la Viena, cu două planuri: unul al orașului Viena în mărime de 57+63 et., celalalt al liniilor ferate și tramv. de 20 et. Prețul împreună cu planurile lei 250. — Pe hârtia de lux 3 lei.

A mai apărut: Legea judecătorilor de pace, ce intră în vigoare la 1 Iulie. Prețul 50 bani.

Ospetii, cari vin la Brașov, pot afla cele mai bune, mai curate și mai igienice odăi la Villa Kertsch, aflătoare pe promenada cea mare a orașului, în nemijlocită apropiere de gara tramvaiului, așa că nici nu mai trebuie birje. Odăi multe și pe ales, clădite în stil modern și elegante mobilate, cu așternut nou, mobile nouă, serviciu prompt, ér bacșisuri nu se dau. În grădină restaurant și musică mai în fiă-care-ți. Se pot închiria odăi și apartamente întregi cu luna, cu săptămâna și cu ziua, costând după plac dela 1 fl. până la 4 fl. la zi.

când era numai el cu baba în casă, o întreba: „Lele Sânzăiană, ce mai face Susana?“

„Face bine, dragul lelii, că-i sănătoasă, totă ziua adună buruene pentru piciorul tău și s'era tot face mătâni să te scole Dumneșeu. O lăcăi cam scârbită, cum de tată-t'o n'o mai chiamă la lucru, ca în anii trecuți, cum de nu-i mai dă privilegiu să se abată p'ăici, să te vadă.“

Pavel oftă. Își aduse aminte de dragostea cea dintâia, ce o avuse el cu Susana; că doră dice și cântecul:

Mândra mea cea de demult
Pus'am gând să te zeuit
Dér:
Nici o pómă nu-i dulce
Ca struguraș din vie
Și dragostea cea dintâie!

Baba pricepu oftatul lui Pavel; scia că el bucuros ar mai sta de vorbă cu Susana, dér tată-s'o l'a cprit. Dér de ce era baba Sânzăiana babă meșteră, decă n'ar fi fost ea în stare s'aduă pe Pavel până la ei? Scia ea ce să facă.

(Va urma.)

Căendarul săptămânei.

Calendar for June with days of the week and corresponding dates in Julian and Gregorian calendars.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 1 Iulie n. 1896.

Table of commodity prices in Budapest, listing items like grain, oil, and sugar with their respective prices.

Table of exchange rates and prices for various goods, including flour, oil, and other commodities.

Bursa de Bucuresci

din 1 Iulie n. 1896.

Table of financial data from the Bucharest stock exchange, including interest rates and bond prices.

SCOMPTURI:

Table of bank exchange rates for various locations like Paris, London, and Vienna.

Târgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 29 Iunie de 8546 capete, la 30 Iunie au intrat — capete și au eșit 78 capete rămânând la 1 Iulie un număr de 8468 capete.

marfă unгурeșcă tineră grea dela — or. până la — cr., de mijloc dela 46.— or. până la 47.— or. ușoră dela 46.— or. până la 47.— cr.

Cursul losurilor private

Table of private exchange rates for various currencies and goods, including gold and silver prices.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table of grain prices in Brașov, listing different types of wheat, barley, and other cereals with their market prices.

Cursul la bursa din Viena.

Table of exchange rates from the Vienna stock exchange, showing rates for various currencies and commodities.

Cursul pietei Brașov.

Table of market prices in Brașov for various goods like flour, oil, and other commodities.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil Gregoriu Maior.

Vândare prin licitațiune.

Epitropia bisericei Sft. Nicolae din loc **va vinde** prin licitațiune publică **3 locuri de arătură** de pe hotarul Ghimbav Nr. top. 4968, 5730, 5731, 5746 și 5747 total 2 holde 1325 sting. □ (2799 Schätzjoche) cu venit curat catastral 5 fl. 66 cr.

Licitațiunea se va ținea în casa comunală din Ghimbav, **Duminecă în 30 Iunie (12 Iulie) a. c. la 3^{1/2} ore p. m.**

Contractul de vândare se va încheia cu rezerva aprobării lui din partea Ven. Consist. archidieceșan. Brașov, 21 Iunie 1896.

Epitropia parochială a bisericei Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu.)

Sterie Stînghe.
epitrop - econom.

1015,1-3

Publicațiune de licitație.

Biserica română gr. or. dela Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu) și biserica română gr. or. din Brașov cetate, **vinde** în cale de licitațiune **două bucăți de pământ**, respective locuri de clădire ce constituie proprietatea lor și sunt situate în hotarul Brașovului, și adevă:

1) un loc aprôpe de Gara Brașovului pe lângă strada Tramwayului spre Gară, Nr. top. 10729 în mărime de 1215 metri cuadrați. Prețul acestui loc este 2 fl. de metru □.

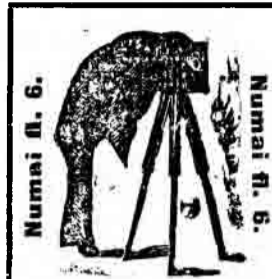
2) Un loc peste drumul Timișului în linie cu locul arătat mai sus sub Nr. 1. top 10728, în mărime de

3766 metri cuadrați. Prețul acestui loc este 50 cr. de metru cuadrat.

Pentru vândarea acestor două locuri se va ține licitațiunea verbală în **8(20) Iuliu 1896 la 10 ore înainte de amezî în Cancelaria Eforiei școlare Scheiu Grôveri.**

Până la ziua licitațiunii se pot trimite oferte în scris, la adresa „Eforiei școlilor române,” unde se poate vedea și schița de situațiune și condițiunile licitațiunii.

Brașov, 1(13) Iulie 1896.
1014,1-3

Numai n. 6.

costă aparatul „Edison” complet, care se poate desface, cu casetă elegantă, plăt pentru ucat, hârtie de copiat, cameră obscură, mașină de copiat și toate utensiile fotografiei.

Complet numai 6 fl. 1010,2-6.

Nou inventatul aparat de fotografiă

„EDISON” este cel mai sigur și ieftin din sistemele până acum inventate.

„EDISON” funcționează excelent. Ori și cine poate fotografia cu acest aparat fără a avea cunoștințe fotografice. Cu „Edison” se poate lua fotografiile la mou.e.t., portrete, peisajuri, indispensabil pentru Fotiști, Pictori, amici ai naturii etc. Complet cu explicații lesne de înțeles 6 fl.

Magazin special de aparate phot.

ALFRED FISCHER, Viena I. Adlergasse 12. Se trimite cu rambursă

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrișei administrațiunii. În cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădământ, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi istr. „Gazeta Trans“.

O bonă,

care a absolvat cursul, din acest an, la Asilul român de copii din Blașiu cu succes foarte bun, caută ocupațiune la vre o grădină de copii séu la vre-o familiă privată.

A se adresa la administrațiua „Gazetei Transilvaniei“.

Se caută un învățecel

român, pentru negoțul de băcăniă și de bumbacuri a subșemnatei firmă.

Se pretinde, că afară de limba maternă se vorbescă și limbile germană și maghiară.

Ioan Dușoiu și fiu.
Brașov.

3-3

• Nouă antrepisă de pompe funebre. •

Am onore a aduce la cunoștința on. public, că **am arangiat sub firma**

„TRANSILVANIA“

după recerințele timpului present o

Antreprisă de pompe funebre.

Magazinul meu conține toate obiectele ce aparține la pompe funebre, precum: **cununii** pentru gropi și **sicrie**, diferite **sicrie de metal și lemn, care funebre** ajustate foarte frumos.

Ingrijesc decorațiunile odăilor și a entreurilor și toate cele necesare pentru conduct.

Recomand la cas de trebuință serviciile mele on. public, asigurându-l de un serviciu solid.

Cu distincă stimă:

A. MÁJAY.

• Nouă anteprișă de pompe funebre. •

• Strada Porții Nr. 54. •

• Strada Porții Nr. 54. •

Specialitate contra Plogșitelor, Puceșilor, Molii, Găntășii de bucatării, Molii, Pădușii de animale domestice etc. etc.

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi orî și ce insecte, de aceea îl laudă milioane de cumpărători; și e foarte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Numele: „Zacherlin.”

Se află de vândare: în Brașov: La Domnii I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Erermios nepoții, Emil Por, Karl Irb, Franz Kelemen farmacist, Julius Müller, Carol Schuster farmacist, Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler farm., Succesorul Anton Zeriff, Julius Hornung farmacist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farmacist, Victor Roth farmacist, Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioan Dușoiu et Fiu, Fritz Geisberger, Fritz Csekely, K. Zerbes, Lazar & Verzar. — În Făgăraș: La Domnii: I. Iarosch Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleisig. — În Cohalm: La Domnii: Ernst Wolf, Eduard Victor Melas.

Kathreiner
CAFEA DE MALTA KNEIPP

Se capătă pretutindeni. - 1/2 Chilo 25 cr.

Ce e
a lui Kathreiner
cafeaua de maltă Kneipp?

• Aceasta • cafea adevărată pentru familie și sănătate, care prin modul de fabricațiune a lui Kathreiner are plăcutul gust de cafea de boane și numai prin această, fără de celelalte avantagii, se deosebește această cafea de maltă de toate celelalte produse.

Cafeaua - Kathreiner este cel mai gustos, sănătos și leftin surogat la cafeaua de boane. E un produs curat al naturii în boane întregi și se usează cu mare avantajiu în locul celei măclinate,

în locul acelor surogate pentru cafea, cari sunt pentru publicul cumpărător necontrolabile, și cari prin cercetări oficiose sau dovedit adese de falsificate prin adausuri străine. Începând cu o terțialitate, se poate amesteca mai târziu cafea de boane cu cafea Kathreiner, și astfel pe lângă efectul neprețuit asupra sănătății, dobândești și un câștig în fiecare gospodărie.

Cafeaua Kathreiner este recomandată de cei mai renumiți medici și zilnic se dovedește ca un bun mijloc de consumat în institute publice și în sute de mil de familii. Și »pură« adevă fără adaus de cafea de boane, cafeaua Kathreiner este cel mai excelent mijloc de întărire precum și cel mai sănătos, ușor de consumat și totodată o beutură gustosă.

Nici o gospodină consciențioasă sau mamă, nici un iubitoriu de cafea în genere, se nu întârzie, ca pentru propria sănătate să se folosească de cafeaua de maltă Kneipp. Numai se fie cu luare aminte la netrebnicile imitațiuni, prin cari publicul meru este expus înșelăciunii și se considere la cumpărare marca de pe pachetele originale albe cu numele

Kathreiner!

Precauțiune! În interesul propriu nu lăsați se fiți momiți! Veritabilul „Kathreiner” nu poate și nu-i permis să se vândă cumpenit, sau în altfel de pachetațiu.

